Ao. 1841. Dingsdag, den 25 Mei. No. 42.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De MINISTER van BINNENLANDSCHE ZAKEN verwittigt den Gegadigden, dat op Dingsdag, den 15 Junij 1841, en volgende dagen, des voormiddags te 10 uren, in de Herberg *het Hof van Holland*, te *Zevenhuizen*, door de KOMMISSIE van Beheer en Toezigt over de Droogmaking van den *Zuidplas*, in *Schieland*, ten overstaan van den Notaris D. KLEY, zal worden geveild en verkocht: *een gedeelte der* LANDEN, *gelegen in voornoemden drooggemaakten Zuidplas, uitmakende de Sectiën A, B, C en J*, en zulks in zoodanige Percelen, als zijn vermeld en opgegeven in den Staat, bij de conditiën van Verkoop gevoegd.

Er zullen dagelijks 200 Percelen, wel minder, maar niet meerder worden verkocht, te beginnen met het 1ste Perceel van Sectie A. en voortgaande tot en met de Sectiën B en C en ten slotte J.

De combinatiën der Percelen zullen onmiddellijk volgen na den afslag van die Percelen, waartoe zij betrekkelijk zijn.

De Conditiën en Voorwaarden, waarop deze Verkooping zal geschieden, zullen zoo veel mogelijk worden gedistribueerd, en zal daarvan tevens kennis kunnen worden genomen zoo aan het Lokaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken te *'s Gravenhage*; als aan die der Provinciale Gouvernementen in de respective Provincien, de Gemeentehuizen van *Zevenhuizen*, *Moerkapelle*, *Nieuwerkerk*, *Moordrecht* en *Waddingsveen*, bij den Notaris D. KLEY, te *Kapelle op den IJssel*, en bij den opzigter KUIPER, te *Zevenhuizen;* zullende eene naauwkeurige kaart van den Zuidplaspolder, waarop al de Percelen zijn aangewezen, zoo bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, als bij gemelden Opzigter ter visie liggen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken:
DE KOCK.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van het Publiek, dat de bovengemelde CONDITIËN VAN VERKOOP en de STAAT VAN PERCELEN ter Stadssecretarij voorliggen, om door de gadingmakenden te kunnen worden ingezien.

GRONINGEN den 24 Mei 1841.

Burgemeester en Wethouderen: J. F. VAN IDDEKINGE.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

De CURATOREN van de HOOGESCHOOL te *Groningen* roepen bij deze op alle HOUDERS van PRETENSIËN ten laste van het Rijk, wegens LEVERANCIËN ten behoeve der voorz. Hoogeschool, over de dienst 1840, om hunne DECLARATIËN, voor zoo veel die niet reeds ingediend mogten zijn, in den vereischten vorm bij Curatoren opgemeld in te leveren, vóór den 1 Julij eerstkomende, en zulks uit hoofde zij, bij eene latere inzending, geene betaling van hunne Pretensiën kunnen erlangen.

GRONINGEN den 21 Mei 1841. *Op last van Curatoren voornoemd:*
A. L. WICHERS, *Secret.*

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

BERLIJN den 14 Mei.

De Koning der Nederlanden (graaf van Nassau) zal met zijne gemalin tegen het laatst dezer maand op reis gaan naar zijne goederen in Silezië en Pozen, waarvan het getal door aankoop onlangs wederom is vermeerderd geworden. Ook in het Mecklenburgsche was Z. M. voornemens landgoederen, ten beloope van 960,000 thr. te koopen, welke koop eeniglijk daardoor afsprong, dat de verkooper een familie-fideicommis van 300,000 thr. hypothecair daarop wilde houden, terwijl de graaf de gansche som dadelijk wilde af betalen. (*Leip. Zeit.*)

FRANKFORT den 18 Mei.

Omtrent de kerkelijke geschillen met Pruissen meldt men van daar niets naders, maar volgens een' brief uit Berlijn, zoude graaf *Brühl*, Pruissisch gezant te Rome, onverwachts te Potsdam gearriveerd zijn, denkelijk om nadere instructiën te vragen, daar de verkiezing van een' nieuwen vicaris-generaal te Keulen aanleiding tot nieuwe moeijelijkheden schijnt gegeven te hebben.

— Het officiëel Oostenrijksch dagblad behelst nadere bijzonderheden omtrent den opstand in Bulgarije, waaruit, onder anderen, blijkt, dat de Christenen hunne toevlugt tot de wapenen niet genomen hebben, dan nadat de Servische regering hun bij herhaling bijstand geweigerd had. Ook zouden zij niet tot het uiterste gekomen zijn, alvorens uit Konstantinopel een weigerend antwoord op hunne ingediende bezwaren te hebben ontvangen; maar de voorbarigheid van eenige heethoofden had de Turken tot wederwraak aangehitst, vóór dat dit antwoord konde ingekomen zijn.

— Na eene langdurige en levendige beraadslaging, is de groote raad van het kanton Aargau den 13 dezer tot een besluit gekomen, nopens de zaak der kloosters. Dit besluit komt op 't volgende neder: 1) de overige kantons zullen vriendschappelijk uitgenoodigd worden, geen verder gevolg te geven aan het Landdagsbesluit van den 2 April; 2) indien onverhoopt aan dit verzoek niet voldaan mogt worden, is Aargau bereid, om, ten einde van zijnen vaderlandsgezinden geest en goede gezindheid te doen blijken, zijne eigene overtuiging aan die zijner bondsbroeders zoo veel mogelijk ten offer te brengen, en onverwijld in overweging te nemen, welke wijzigingen in het besluit van den 13 Januarij [waarbij de kloosters zijn opgeheven] mogelijk zijn, zonder wezenlijke schade voor het welzijn des kantons; 3) ten blijke van de opregtheid dezer gezindheid, zal de verdere liquidatie der opgehevene kloosters voorloopig gestaakt worden; 4) de regering is belast met de mededeeling van deze besluiten aan de overige kantons, en zal daarbij de verzekering geven, dat de goederen der opgehevene kloosters, en zelfs ook, zoo veel mogelijk, de gebouwen zelve te allen tijde gebezigd zullen worden tot godsdienstige, weldadige en algemeen nuttige doeleinden. — Men vleit zich, dat de Landdag, welke in Junij of Julij op nieuw zoude bijeenkomen, nu in deze besluiten zal berusten.

GROOT BRITTANJE.

LONDEN den 19 Mei.

Na eene beraadslaging van negen dagen, gedurende welke zich een ongemeen groot aantal sprekers, zoo vóór als tegen, heeft doen hooren, is gisteren eindelijk, in het Huis der Gemeenten, uitspraak wegens het ontwerp tot bepaling der regten op de vreemde suikers gedaan, en het voorstel van lord *Sandon*, een der vertegenwoordigers voor Liverpool, met eene meerderheid van driehonderd zeventien tegen tweehonderd eenentachtig stemmen, goedgekeurd.

Dit voorstel strekte, gelijk men weet, om het Huis te doen verklaren, dat het zijne toestemming niet geven konde aan het beginsel, om suiker, door slaven in de koloniën van andere natiën bewerkt, in de havens van het Vereenigd Koningrijk toe te laten, uit aanmerking der aangewende moeite en gedane opofferingen, tot afschaffing van slavernij en slavenhandel.

— Een der dagbladen doet, na het verhaal medegedeeld te hebben, dat onlangs eene jonge Napelsche dame hare regten op zekere aanzienlijke erfenis zelve bepleit en haar proces gewonnen heeft, in ernst den vreemd luidenden voorslag, dat verstandige en wel bespraakte juffers zich op de studie der regtsgeleerdheid mogen toeleggen, ten einde voor de balie als pleitsters te kunnen optreden. Omtrent het voegzaam costuum dier vrouwelijke advokaten, dus eindigt dat blad zijn artikel, zoude een congres van modemaaksters dienen bijeengeroepen te worden.

Van den 21sten. In het Lagerhuis heeft gisteren avond de kanselier der schatkist aangekondigd, dat hij aanstaanden Maandag zoude voorstellen, dat het Huis zich in committé van wegen en middelen zoude vormen, opdat hij alsdan tevens de voortzetting van den tegenwoordigen stand der suikerregten zoude kunnen voorstellen. Lord *Darlington*, die eenigermate opgewekt scheen, maakte eenige bitse aanmerkingen op hetgeen hij de stijfhoofdige verkleefdheid der ministers aan hunne portefeuilles noemde, en vroeg toen, wanneer het hun voornemen was, om de conceptkorenwetten aan het Parlement voor te dragen. Lord *John Russel* antwoordde, dat dit zoude zijn op Vrijdag, den 4 Junij, waarna het Huis spoedig tot aanstaanden Maandag zijne werkzaamheden adjourneerde.

Het Huis was reeds vroegtijdig opgevuld met nieuwsgierigen, en in de tribunes werden zelfs onderscheidene Pairs opgemerkt, om te vernemen hoedanig het besluit der ministers zoude zijn; dit was spoedig bekend, vermits de aankondiging van den kanselier, tot het vernieuwen der gewone jaarlijksche suikerbill, ten eenenmale bewees, dat de ministers voorgenomen hadden, een beroep op het volk te doen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 17 Mei.

Gisteren avond is de Koning onder eene behoorlijke eskorte naar Neuilly vertrokken. Vóór zijn vertrek is bevolen, om noch den militairen post op de Tuillerien, noch dien op andere punten te verminderen, en te handelen alsof de Koning te Parijs was. Dagelijks zullen 950 man van Parijs naar Neuilly vertrekken, om aldaar de wacht te houden.

Van den 19den. Men berekent, dat de beroemde danseres *Fanny Essler* te Havanna en New-Orleans meer dan vijfenveertigduizend dollars met hare kunst gewonnen heeft, behalve de menigvuldige geschenken, wier waarde op twintigduizend dollars geschat wordt. Zij wordt tegen de maand September in Frankrijk terug verwacht.

— In de laatste zittingen van de Kamer der Pairs zijn onderscheidene voordragten van wet aangenomen. In die van gisteren heeft men beraadslaagd over de wet op de supplementaire en extra-ordinaire kredieten voor 1840. Bij de behandeling van de buitengewone begrooting voor dat jaar, is het afgetreden ministerie, en wel voornamelijk het hoofd van hetzelve, de heer *Thiers*, op nieuw door onderscheidene leden hevig aangevallen. In eene bij die gelegenheid door den heer *d'Audiffret* gehoudene redevoering heeft deze spreker aangetoond, dat de geldelijke toestand van het Rijk op den 1 Maart 1840 allezins voldoende was, en er een batig saldo bestond, voortkomende zoowel uit de overschotten van vorige dienstjaren, als van het loopende jaar; — dat in den tijd van 8 maanden, door het ministerie *Thiers*, niet alleen die reserve besteed is geworden, maar dat de baten zijn overgegaan in eene schuld van 500 millioenen voor de jaren 1840 tot 1842, tot welker dekking de middelen ontbraken; — dat die schuld zonder eenige noodzakelijkheid gemaakt is, en dat door dezelve niets wezenlijks of nuttigs voor het Rijk is tot stand gebragt. — Niemand heeft de verdediging van den heer *Thiers* op zich genomen, behalve de generaal *Cubières*, welke een deel van het vorige ministerie heeft uitgemaakt, en thans alleen het oprigten van de nieuwe regementen heeft verdedigd; het staatkundige en financiële vraagstuk heeft hij onaangeroerd gelaten. — In de zitting van heden wordt beraadslaagd over de begrooting der uitgaven voor het jaar 1842.

Van den 20sten. Men wil, dat het ministerie, na achter elkander vruchtelooze pogingen gedaan te hebben, om zich door eene verbroedering met de heeren *Molé*, *Dufaure*, *Passy* en derzelver aanhangers te versterken, zich eindelijk tot den heer *Thiers* gewend heeft. Hierbij merkt men op, dat die heer tegenwoordig dikwijls op het kasteel verschijnt en dat men deszelfs vrienden met posten schijnt te willen begunstigen.

Van den 21sten. Heden morgen werd het gerucht verspreid, dat de heer *Guizot* aan de Kamer der Afgevaardigden en de maarschalk *Soult* aan die der Pairs officiëel zoude bekend maken, dat de Oostersche kwestie eindelijk was geschikt, daar de Porte de voorslagen, door de Europesche Mogendheden gedaan, had onderteekend.

BELGIE.

BRUSSEL den 21 Mei.

In den *Moniteur* leest men: In gevolge de bepaling van art. 5 § 2 van het voorloopige reglement tot uitvoering van art. 9 van het traktaat van den 19 April 1839, betreffende het loodswezen, zijn de zeeschepen, eenen diepgang van minder dan vijftien decimetres hebbende, ontheven van de verpligting, om eenen loods op de Schelde te nemen. Om nu dit voordeel te genieten, vertrekken vele kapiteins van Antwerpen met weinig of geen ballast, en laden dan onder weg de benoodigde hoeveelheid zand in; na aldus ter sluik hunnen diepgang te hebben verhoogd, zoodat dezelve de tegenwoordigheid van eenen loods vorderde, pogen zij des nachts Vlissingen voorbij te zeilen en zich insgelijks aan de betaling der loodsgelden bij het uitvaren van de rivier te onttrekken. — De administratie over het loodswezen te Antwerpen heeft de stiptste bevelen ontvangen, om deze misbruiken tegen te gaan; de overtreders zullen dan ook, in gevolge de wet van den 24 Maart 1818, met kracht vervolgd worden en aan zich zelven het oponthoud te wijten hebben, hetwelk zij door zoodanige vervolgingen zullen lijden.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE den 19 Mei.

De prins *de Joinville* verlaat heden Cherburg, om herwaarts te komen. De Fransche gezant bij ons hof vertrekt morgen ochtend naar de Helder, ten einde den prins te verwelkomen.

De vergadering is daarna gescheiden. In den loop van den dag zijn echter de leden weder opgeroepen tot het houden eener zitting op aanstaanden maandag, te half elf, waarin waarschijnlijk het verslag der centrale afdeeling over het een of ander aanhangige ontwerp van wet zal worden uitgebragt.

Van den 20sten. Z. M. de Koning is gisteren avond van Hoogstdeszelfs togt naar Utrecht in deze residentie terug gekeerd.

— Gisteren morgen is mgr. *Cappacini*, buitengewoon gezant van den Paus bij het Nederl. Hof, in deze residentie aangekomen. Z. H. heeft zijnen intrek genomen bij den hoog eerw. heer *Antonucci*, kamerheer-honorair van den Paus *Gregorius XVI*, vice-superior der Hollandsche zending, enz.

— Men spreekt thans veel van eene ophanden zijnde verandering in de uniform van onderscheidene korpsen van het leger. Onder anderen zegt men, dat de kwartiermeesters eene geheel afzonderlijke uniform en daarbij zilveren epauletten zullen bekomen. Als wij wél onderrigt zijn, dan zal ook het laken van hunne rokken voortaan eenigzins lichter van kleur, dan dat van de korpsen zijn. De artillerie zal, in plaats van den schakot, een casque of helm van gebrand leder, in den vorm als die der ligte dragonders, alsmede roode epauletten bekomen, welke laatste ook door de kadets aan de koninkl. militaire akademie te Breda zullen gedragen worden, terwijl tevens de snede der rokken voor die kadets eenige verandering ondergaan zal. De uniform der rijdende artillerie zal in een huzaren tenu veranderd worden.

Van den 21sten. De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden onderzocht het nadere voorstel van wet, betrekkelijk de onteigening ten algemeenen nutte. Vele leden hebben gemeend, dat dit ontwerp in vele opzigten groote verbeteringen bevatte. — Morgen zal het onderzoek over dit ontwerp worden voortgezet, en, naar men verwacht, ten einde loopen. De beraadslagingen over deze belangrijke voordragt van wet worden in de volgende week te gemoet zien.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag, den 19 Mei.

Onderscheidene ingekomen verzoekschriften worden naar de daartoe gestelde kommissie verzonden. Die verzoekschriften betreffen meerendeels het voorgestelde wets-ontwerp nopens het tarief van in-, uit- en doorvoer.

Dezelve kommissie brengt, bij monde der heeren *van Hoorn van Burgh*, *van Heloma*, *van Panhuys* en *de Man*, verslag uit op onderscheidene in hare handen gestelde verzoekschriften, als: van korenmolenaars uit Groningen en Drenthe, hun verlangen te kennen gevende, dat voortaan de accijns op het gemaal bij admodiatie geheven mogt worden; van ingezetenen uit Maastricht en uit Groningen, tegen de wet op het personeel; van verveeners uit Vriesland, tegen den accijns op den turf; van fabrikanten in ijzerwaren, die eene verhooging van inkomende regten op de spijkers vragen; van den heer *van der Tuuk*, te Haarlem, zijne beschouwing nopens de wet op het personeel nader toelichtende, enz. — De kommissie stelt voor, en de vergadering vereenigt zich er mede, om al die verzoekschriften ter

griffie neder te leggen, terwijl de verslagen zullen worden gedrukt. — Ook is er nog verslag gedaan nopens een adres van notarissen uit Heerenveen, omtrent de overboeking der hypothecaire inschrijving uit de registers van het oude stelsel in die, welke ten gevolge der nieuwe wetgeving zijn daargesteld. Ook dit adres wordt ter griffie gedeponeerd, terwijl bovendien een afschrift van hetzelve naar HH. Exc. de ministers van justitie en van financiën zullen worden gezonden.

De voorzitter geeft kennis, dat ontvangen zijn de antwoorden der Regering op de aanmerkingen der afdeelingen, nopens de voordragt der onteigeningen, welke antwoorden van een nieuw opstel vergezeld zijn. De voorzitter geeft den leden in bedenking, om die antwoorden Vrijdag in de afdeelingen te onderzoeken, en de alsdan aan de orde zijnde beraadslagingen over de voordragt van wet nopens de consignatiën tot den volgenden dag uit te stellen.

De vergadering hiertoe besluitende, gaat dezelve uiteen tot aanstaanden Zaturdag, te 12 uren.

Zitting van Zaturdag, den 22 Mei.

Te half een wordt de vergadering geopend. Lezing en goedkeuring der notulen van de laatstgehoudene zitting. HH. Exc. de minister van justitie en van financiën zijn aanwezig. Er zijn 55 leden tegenwoordig. Afwezig zijn de heeren *Schimmelpenninck*, *Frets* en *Sandberg*.

Zijn ingekomen drie adressen, als: 1) van een' medicinae doctor te Heusden, die bedenkingen oppert tegen de voorgedragene wet op het personeel; 2) van het gemeente-bestuur van Zaandijk, over hetzelfde onderwerp; en 3) van den heer *Ph. A. J. Roesgen van Floss*, accessist van 's Konings bureau voor de Luxemburgsche zaken, die zijne beschouwingen voordraagt over de bepalingen van het nog vigerende wetboek op het strafregt, voor zoo veel het misdrijf van den laster aangaat, en zulks in verband met het nog in werking zijnde nieuwe wetboek op het strafregt. — Verzending aan de kommissie.

De beraadslagingen over het ontwerp van wet, houdende nadere bepalingen nopens de consignatie van effekten aan toonder, welke aan minderjarigen of aan onder curatele gestelde personen toebehooren, worden geopend, en na eene discussie, waarin de heeren *Gouverneur*, *Buma*, *van Pankuijs*, *Tromp*, als ook H. Exc. de ministers van financiën en van justitie zich hebben doen hooren, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 48 tegen 7 stemmen. *Tegen* hebben gestemd: de heeren *Buma*, *Binkes*, *van Akerlaken*, *Modderman*, *Tromp*, *van Hoorn van Burgh* en *Dijckmeester*.

Van den 22sten. Z. M. de Koning heeft heden, in een plegtig gehoor, mgr. *Capaccini* ontvangen, die de eer gehad heeft, als buitengewoon gezant van den Paus, aan Z. M. zijne geloofsbrieven te overhandigen.

Van den 23sten. Men verneemt, dat Z. M. op de door den bisschoppelijken kommissaris van het Zeeuwsche gedeelte des bisdoms van Gent voorgedragen keus van *W. A. van Dam*, thans desservant te Houtenisse, ter vervulling van de vacante pastorij der eerste klasse te Vlissingen, Hoogstdeszelfs agreatie verleend heeft.

HELDER den 21 Mei.

Heden is ter reede alhier gearriveerd het Koninklijke Fransche fregat, *la Belle Poule*, gekommandeerd door Z. K. H. den prins *de Joinville*, vergezeld door de brik *le Caffard*, kommandant *Lügeol*.

Bij de aankomst is Z. K. H. door de alhier ter reede liggende schepen en vaartuigen van oorlog met salutschoten verwelkomd geworden; hetwelk op de gebruikelijke wijze is beantwoord.

Naar men verneemt, is Z. K. H. voornemens, op morgen het belangrijke in deze gemeente te bezigtigen.

AMSTERDAM den 22 Mei.

Heden morgen te 9 uren is Z. K. H. de Prins *de Joinville* alhier gearriveerd en heeft zijnen intrek genomen bij den heer *Brack*, in het hôtel *de Doelen*, in de Doelenstraat. Z. K. H. was vergezeld door Z. Exc. den heer gouverneur der provincie, benevens twee officieren, welke Z. M. tot 's Prinsen ontvangst naar den Helder had afgevaardigd, gelijk ook door Z. Exc. den heer ambassadeur *Bois-le-Comte* en den heer consul-generaal *de Cazes*. Aan den Doelen is de Prins door den heer schout-bij-nacht *Roepel* en den heer kommandant der stad ontvangen. Na gedejeuneerd te hebben, heeft Z. K. H. zich naar het Museum, vervolgens naar de Roomsch-Katholijke Kerk op de Boommarkt, en te één uur naar Broek en Zaandam begeven. Heden middag zal Z. K. H. het diner nemen bij den heer *de Cazes*.

MIDDELBURG den 17 Mei.

Vrijdag ll. werd voor het provinciaal geregtshof alhier, onder eenen onzettenden toevloed van lieden uit alle rangen en standen, de zaak behandeld ten laste van *Jacobus Baert*, oud 40 jaren, arbeider, geboren te Hengstdijk, laatst woonachtig te Ellewoutsdijk, als beschuldigd van moedwilligen doodslag, met voorbedachten rade en geleider lage, op de personen van *Balten Zuidweg*, oud 74 jaren, en *Janna Zuidweg*, oud 72 jaren, in derzelver woning onder Ellewoutsdijk, in den avond van den 23 December ll., onmiddelijk opgevolgd door diefstal uit de woning van een aantal goederen, aan de verslagenen toebehoorende.

Nadat des voormiddags verscheidene der processale stukken waren voorgelezen, de getuigen gehoord en de beschuldigde ondervraagd was, die ook nu, even als vroeger, zijne misdaad omstandig beleed, echter volhoudende, dat hij daartoe vooraf geenerlei opzet gehad of eenig plan beraamd had, werden des namiddags te half zes de pleidooijen aangevangen en tot negen uren voortgezet. Krachtig en met hoogen ernst werd de beschuldiging met al derzelver omstandigheden geadstrueerd door den advokaat-generaal. Even krachtig en ernstig werd de beschuldigde door den hem ambtshalve toegevoegden advokaat, mr. *van Diggelen*, verdedigd, die, zonder iets van de bewezene daadzaken tegen te spreken, of zich te ontveinzen, dat eene veroordeeling tot de doodstraf den beschuldigde wachtende was, evenwel dezen meer als een diep ongelukkig en beklagenswaardig, dan wel als een afgerigt misdadiger voorstelde, en vooral met nadruk en klem trachtte aan te toonen, dat de zoo verzwarende omstandigheden van voorbedachten rade en geleider lage ten eenenmale onbewezen waren.

Hierop werd de uitspraak van het arrest tegen Zaturdag, des namiddags te een uur, bepaald, als wanneer de beschuldigde is schuldig verklaard aan moedwilligen doodslag, onmiddelijk opgevolgd door diefstal, gepleegd bij nacht in een bewoond huis, en te dier zake veroordeeld tot de doodstraf met den strop, en in de kosten van den processe, met verklaring, dat het den Hove niet overtuigend bewezen is, dat de beschuldigde den doodslag met voorbedachten rade en geleider lage heeft gepleegd.

Eene hartelijke en roerende toespraak van den voorzitter, jhr. mr. *van Doorn*, zoo aan den veroordeelde als aan het aanwezige publiek, besloot dit merkwaardig en treurig regtsgeding, gedurende den loop van hetwelk de beschuldigde telkens door geweldige gemoedsaandoeningen werdt overstelpt, en steeds het diepst en hartgrondigst berouw over zijne gruwelijke misdaad betuigde.

MAASTRICHT den 19 Mei.

De officieren van het opgeheven 4de bat. art. nat. mil. hebben heden aan hunnen vroegeren kommandant, den kolonel *Heidenreich*, thans aan het hoofd van het 2de regement veld- en vesting-artillerie staande, als een aandenken en blijk van bijzondere hoogachting en vriendschap, een gouden baret, waarop de orden van het Legioen van eer en van den Nederlandschen Leeuw, benevens het metalen kruis, en derzelver linten geëmailleerd zijn, ten geschenke gegeven.

— Sedert eenige dagen zijn al de leden der Nederlandsche en Belgische kommissiën van dilimitatie wederom alhier vereenigd, om hunne werkzaamheden voort te zetten en te voleinden. Naar men verzekert, is de grensscheiding voor Luxemburg en Limburg geheel afgewerkt, en blijft er thans maar alleen meer over dezelve tusschen de beide Vlaanderen en Zeeland te regelen; ook hiermede schijnt men reeds verre gevorderd te zijn.

UTRECHT den 20 Mei.

Wij vernemen, dat de gecostumeerde voorstelling *van den Plegtigen Intogt van Willem II. Graaf van Holland, Roomsch Koning, binnen Utrecht*, in 1249, door de heeren studenten, ter gelegenheid der viering van het vijfentwintigste verjaarfeest van het herstel der Utrechtsche Hoogeschool, den 2 Junij eerstkomende zal gegeven worden.

— Uit Zeist schrijft men ons, van den 15 Mei: »Gisteren middag had alhier een vreesselijk ongeluk plaats, hetwelk de geheele gemeente met weemoedige aandoening vervulde. Een meisje oud 9 jaren, dochtertje van *Anthonij van Klooster*, een geacht inwoner dezer plaats, speelde in de nabijheid der ouderlijke woning aan de vaart van het slot, die aldaar eene diepte van 14 voeten op moerassigen grond bevat. Het zorgeloos kindje schiet voor over in het water. Een vlugge jonge tuinier van 20 jaren, *Teunis van Tellingen* genoemd, werkt in de nabijheid, ziet het ongeval, werpt zijn buis en gereedschap af, springt naar het kind, grijpt het terstond onder den eenen arm en werkt met den anderen naar den oever. Nog eene minuut en het kind is gered. Maar de moeder heeft voor hare woning, weinige schreden van daar, den kreet gehoord en den toestand van haar kind gezien. In vertwijfelde moederliefde ijlt zij derwaarts en stort zich onbedachtzaam op den naderenden redder met het kind, zij klemt zich aan beiden vast, waardoor den jongeling alle vermogen, om naar den oever te werken, werd benomen, en de drie aan elkander geklemde voorwerpen zinken naar den grond! Door het aanstrengen van alle krachten gelukt het den wakkeren jongeling, om zich met moeder en kind weder naar boven te werken, maar de worsteling der moeder houdt niet op en andermaal zinken zij te zamen naar beneden. De moedige redder behoudt zijne bewustheid en verzamelt zijne laatste krachten, om nogmaals zijne poging te herhalen, maar nu laat hem de waarschijnlijk magteloos gewordene moeder, altoos nog aan haar kind geklemd, los, en de jongeling schiet alleen naar boven, waar hij, op het punt om zelf te bezwijken, door de hulp der toegevloeide menigte, gelukkig wordt gered!

»Dadelijk werden nu alle pogingen aangewend, om moeder en kind uit de diepte op te halen, welke dan ook gelukten, maar helaas! te vergeefs. Alle middelen der kunst werden beproefd, maar het was te laat. Onberadene moederliefde heeft haar kind met zich zelve van het leven beroofd en eenen van droefheid verpletterden vader met 3 moederlooze weezen niets overgelaten dan tranen, om hun ontzettend verlies te beweenen!

»Mogt dit treurig verhaal aan allen, die het lezen, maar bijzonder aan teedere moeders, tot eene waarschuwing dienen, om bij onvoorzienen nood haar overdreven gevoel te bedwingen, en zich door verstandigen raad of voorbeeld te laten geleiden tot afwending van het gevaar, en mogt het tevens dienen, om den edelen jongeling eene zuil van dankbaar aandenken te stichten in alle menschlievende harten."

ZWOLLE den 20 Mei.

Men verneemt, dat Z. M. de Koning vermoedelijk in de volgende maand de provinciën Overijssel en Vriesland zal bezoeken.

ARNHEM den 21 Mei.

Ofschoon de toebereidselen tot de ontvangst van Z. M. te dezer plaatse van wege het stadsbestuur en gouvernementswege met kracht worden tot stand gebragt, en welke toebereidselen door het oprigten van antique eerebogen of eerepoorten op de groote markt en aan de Rijn-barriere, alsmede van een monument voor het paleis van justitie, zeer prachtig zijn, schijnt de komst van den beminden Vorst, die met belangstelling en ongeduld wordt te gemoet gezien, tot nog toe niet met zekerheid bepaald te zijn; sommigen echter beweren, dat zulks in het midden der aanstaande week het geval zoude zijn.

— Nadat vóór eenige weken de zoogenoemde longziekte op de stalling van den landbouwer *Pieper*, op Schoonoord onder Doesburg, geheerscht en eenig vee verslonden had, is dezelve daarna, terwijl de ziekte aldaar thans heeft opgehouden, uitgebroken onder het vee van de landbouwster *Kraaij*, mede onder Doesburg, en heeft onder hetzelve insgelijks eenig vee doen verloren gaan. En ofschoon die ziekte aldaar het meest onder de runderen en kalveren heerscht, worden er echter ook melkkoeijen van aangetast, zijnde er gisteren twee van deze laatste soort van vee met die ziekte in eene hevige mate behebt geworden.

GRONINGEN den 20 Mei.

In den afgeloopen nacht werd aan de wetenschappen een gevoelige slag toegebragt door het onverwacht afsterven van Dr. AGATHON SCHNEITHER, sedert den jare 1820 Rector der Latijnsche scholen hier ter stede. In 1796 te Leiden geboren, legde hij zich aan de Hoogeschool aldaar op de wetenschappen en bijzonder op de oude letterkunde toe, en was een geliefd leerling van den grooten WIJTTENBACH. Op jeugdigen leeftijd aan het hoofd van het gymnasium te Wageningen geplaatst, verwisselde hij weldra die betrekking met het rectoraat te Deventer, van waar hij in 1820, naauwelijks 24 jaren oud zijnde, herwaarts werd beroepen. Groot zijn 's mans verdiensten jegens zijne menigvuldige leerlingen, veel heeft de geheele maatschappij aan het onderwijs van SCHNEITHER te danken. Met den geest der oude letterkunde doordrongen en onvermoeid werkzaam, bezat hij de gelukkigste gave, om van zijne wetenschap zijnen leerlingen mede te deelen, en zich door zijne aangename vormen te doen achten niet alleen, maar tevens beminnen. Verre verwijderd van verwaande kamergeleerdheid, boeide hij ieder, die hem kende. Zijne ambtgenooten, zijne leerlingen, zijne vrienden, allen zochten zijnen omgang gaarne, omdat dezelve zoo leerrijk, gul en hartelijk was. De naauwgezetste waarneming zijner ambtspligten was hem niet voldoende; hij strekte zijn onderwijs verder uit, en velen, die zijne school reeds lang hadden verlaten, mogten nog ten zijnen huize geheele avonden lang zijne lessen hooren. Onbaatzuchtig wijdde hij aldus zijn leven aan de belangen zijner leerlingen, en was ook in latere jaren hun raadsman en vriend. Hij was als echtgenoot en vader een voorbeeld en besteedde ieder oogenblik, dat hem van zijne werkzaamheden overbleef, aan de opvoeding en het onderwijs zijner kinderen. Weinig in getal zijn de voortbrengselen zijner pen, en dit was welligt oorzaak, dat hem geen ruimere werkkring werd ontsloten; maar hij achtte het beter zijn leven te wijden aan het vormen van kundige en praktische mannen, dan zich een' ijdelen naam te verwerven, door met eene soms beuzelachtige geleerdheid te pralen: terwijl het weinige, hetwelk hij door den druk gemeen maakte, uitmunt door degelijkheid van inhoud en keurigheid van stijl. Het is hier de plaats niet alle kenmerken van het onderwijs van S. op te geven; maar als waarheid durven wij stellen, dat hetzelve zich onderscheidde door oordeelkunde, grondigheid, juistheid, netheid en smaak. Diep wordt hij dan ook betreurd door allen, die op wetenschap prijs stellen, en lang zal zijne nagedachtenis in zegening blijven bij hen, die zoo gelukkig mogten zijn zijne leerlingen te wezen.

Van den 22sten. In de vergadering van het Departement Groningen der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, welke hier heden in de benedenzaal van het Provinciehuis gehouden is, had de plegtige uitdeeling plaats van twee zilveren medailles, door de laatstgehoudene algemeene vergadering dier Maatschappij toegewezen aan de heeren Dr. S. BLEEKRODE en H. DEUTGEN, voor ingezonden proeven van Galvano polijtypen, en zulks wegens de eerste bekendmaking dezer kunstbewerking, en aan den heer BERNARDUS JOHANNES SUIDMAN, voor ingezonden monsters van werktuigelijk vervaardigde zweepen.

Van den 24sten. Heden heeft bij het Provinciaal Geregtshof alhier de openbare criminele teregtstelling plaats gehad van BEREND CORNELIS HESSENBERG, zich noemende HINDRIK BERENDS HESSENBERG, oud 17 jaren, van beroep bakkersknecht, geboren te *Loppersum* en wonende te *Zijldijk*, gemeente *'t Zand*. Naar uitwijzen van het geregtelijk onderzoek, heeft deze beschuldigde, die, naar alle waarschijnlijkheid, ten gevolge zijner zucht tot het spel, dikwijls het door hem voor zijnen meester verkochte brood niet konde verantwoorden, en, dESwege, in vier maanden tijds ruim zeven guldens aan denzelve was schuldig gebleven, in den avond van den 23 December 1840, nabij den nieuwen weg, buiten dijks, onder *'t Zand*, den 15jarigen PIETER GERARDS FRIMA, bakkersknechts bij KLAAS JANS SCHOONBEEK, te *Zijldijk*, moedwillig en op eene gewelddadige wijze, door onderscheidene sneden en steken met een mes verwond, — hem vervolgens, door een' zwaren slag met een' knuppel tegen het achterhoofd, om het leven gebragt, en zich dadelijk daarop toegeëigend een bij den verslagene behoorend zakje met eenig geld.

Het Hof heeft dien ten gevolge genoemden BEREND KORNELIS HESSENBERG, zich noemende HINDRIK BERENDS HESSENBERG, schuldig verklaard aan de hem bij de akte van beschuldiging te last gelegde misdaad van *moedwilligen doodslag*, *gevolgd van diefstal*, en denzelven te dier zake veroordeeld, om, door het ophangen aan eene galg, met den strop te worden gestraft, dat de dood er na volgt.

Na de uitspraak van het arrest en te kennengeving aan den veroordeelde, dat hem bij de wet een tijd van 3 vrije dagen wordt vergund, om, bijaldien hij daartoe termen mogt vinden, zich tegen hetzelve te voorzien in cassatie, bragt de voorzittende raadsheer denzelven, in eene korte en krachtige toespraak, op eenen toon en in bewoordingen, die den ernst des regters en tevens het meêwarig gevoel des menschenvriends ademden, onder het oog het gruwzame zijner misdaad, waardoor den regter, bij de wet, de verpligting was opgelegd, om eene schandelijke doodstraf over hem te moeten uitspreken; — onder bijvoeging, dat, de uitslag van een smeekschrift om begenadiging aan Z. M. den Koning, onzeker zijnde, hij zich dus den hem nog overblijvenden tijd behoorde ten nutte te maken, om door een hartgrondig berouw en boetvaardigheid de begenadiging van den Oppersten Regter des geheelen menschdoms te verwerven, — en, vervolgens zijne rede tot de verzamelde menigte rigtende, vermaande Z. E. Gr. Achtb. alle aanwezenden, om, vooral bij deze gelegenheid, op te merken, en steeds in het geheugen te houden, hoe de zucht tot het spel, zoowel in jeugdigen als in meer gevorderden leeftijd, den mensch tot de gruwzaamste misdaden kan vervoeren, en eindelijk eenen schandelijken dood op het schavot ten gevolge kan hebben!

Geene zaak is voor *Drenthe*, *Groningen*, *Friesland*, *Overijssel*, en middellijk voor het *geheele Vaderland* belangrijker; dan de *afgraving van het hoog veen*. Als daarover handelende, verdient aller opmerking een onlangs te Assen bij VAN GORCUM en COMP. uitgekomen vlugschrift: *De accijns op den Turf, beschouwd in zijn wezen en zijne gevolgen.*

Het is opgesteld door *een gezelschap Veenlieden*, dus door *belanghebbenden*, welke altijd onder het vermoeden van partijdigheid en bevooroordeeldheid liggen, maar tevens *deskundigen*, wier gevoelen, als op ervaring gegrond, dubbele waarde heeft.

Het volgende is de inhoud van dat geschrift.

1. *Door den turfaccijns wordt de verveener verkort in het vreedzaam bezit en genot van zijn eigendom, waarop hij even als ieder ander ingezeten regt heeft. De verveener alleen draagt deze belasting en wordt dus boven zijne medeingezetenen bezwaard.* Want hij moet naar de wet ten allen tijde gedoogen het onderzoek der ambtenaren op zijn' grond; zijn geheel bedrijf voor de

administratie openleggen; hij mag zonder toestemming van den ontvanger geen' turf graven; hij moet een' borgtogt stellen voor den accijns; hij wordt gedebiteerd met den accijns, die uit den aard der zaak door den *verbruiker* is verschuldigd; hij wordt met boeten bedreigd; verpligt tot uitgaven wegens nommerpaaltjes, scheigruppen, enz.; door de formaliteiten der heffing verliest hij tijd en zijne vrijheid in het behandelen van zijn' turf; hij staat bloot aan te hooge taxatiën, terwijl hertaxatiën geld en tijd kosten, en op nieuw aan de willekeur van deskundigen hem onderwerpen; hij mag na *September* geen' turf graven op zijn veen, noch zijn' turf vervoeren dan na taxatie; hij moet den turf, *zijn' eigendom*, vernietigen, als de prijs het bedrag van den accijns niet evenaart, *zonder eenige schadeloosstelling.* Eindelijk, *de verveener betaalt de belasting, geenszins de verbruiker;* immers de verveener kan van den verbruiker niet bedingen *den gewonen prijs van den turf, vermeerderd met het bedrag van den accijns.* Want door zuinig gebruik kan het verbruik van brandstof niet weinig verminderd worden; en er zijn, behalve den turf, nog andere en wel onbelaste brandstoffen, als binnenlandsche steenkolen, brandhout, heideschalen, plaggen, spaanders, koemest, enz.; steenkolen zijn, het grooter verwarmingsvermogen in aanmerking genomen, goedkooper dan de met accijns bezwaarde turf. Zoo dan de veenman den prijs van zijn produkt verhoogt, zullen de verbruikers zuiniger worden op brandstof, de verwarmingsmiddelen anders inrigten en andere brandstoffen aanwenden; in de steden b. v. zal de armere klasse *sintels* of uitgebrande kolen der fabrijken gebruiken, welke kolen *vrij van allen accijns* ingeslagen, ten deele slechts uitgestookt, en dan in groote hoeveelheid verkocht worden. Hierdoor wordt het *verbruik* van turf en de aanvraag daarnaar minder, en de veenman moet den prijs weer verlagen, en weldra *zelf* den accijns, benevens de kosten, moeiten en schaden, aan deszelfs heffing verbonden, dragen, zoo hij niet door de verminderde consumtie nog *grooter* verlies lijdt.

Dat de prijs van den turf niet met den accijns verhoogd wordt, erkent de wet zelve: want zij voorziet in art. 26 uitdrukkelijk in het geval, *dat de prijs van den turf beneden den accijns daalt.* En dit geval heeft zich werkelijk reeds dikwijls voorgedaan.

Zoo wordt dus den *verveener*, onder den naam van *accijns*, een deel der prijzen afgeperst, die hij voor zijn produkt ontvangt, en een *bijzondere tak van nijverheid* belast ten behoeve van het algemeen.

II. Niet alleen de *veenman* wordt in zijne regten en belangen verkort. Ook de *ongegoede verbruiker*, vooral in de steden, *lijdt regtstreeks door dien accijns.* Hij kan zich geen' turf meer aanschaffen, nu dezelve een voorwerp van rijks- en stedelijken accijns is geworden; vooral in steden, waar de beste en de slechtste soorten even zwaar belast zijn. Hij moet dus min gezonde en min deugdelijke brandstof gebruiken.

III. *De algemeene welvaart wordt door den turfaccijns middellijk benadeeld.* De turf is een artikel van *binnenlandschen* oorsprong, en geeft aan velen een eerlijk bestaan, zoo ter plaatse der exploitatie, als aan de schippers, die denzelven vervoeren, en aan de neringen en hanteringen, die aan de binnenlandsche scheepvaart verknocht zijn. Deze voordeelen gaan verloren, nu de accijns het debiet van inlandsche brandstoffen vermindert, en de concurrentie aan de vreemde brandstoffen in Nederland geopend is. De vreemdeling kan, daar hij minder belasting en dus minder arbeidsloon betalen moet, goedkooper leveren. Van buitenlands worden meer en meer brandstoffen ingevoerd, tot benadeeling van onze eigene nijverheid en tot verplaatsing van onzen nationalen rijkdom. De eigenaars van kolenmijnen op vreemden grond worden bevoordeeld. Vreemde bodems voeren de brandstoffen meestal aan. De vreemdeling geniet dus den prijs van *productie* en van *aanvoer*, tot verarming van geheele streken in ons vaderland. Kapitalen vloeijen uit het land, voor vreemde brandstoffen besteed, terwijl ons land zelf grooten voorraad van brandstoffen bezit en eene menigte onbebouwde gronden, die gemakkelijk tot *houtteelt* konden strekken en zoo den nationalen rijkdom vermeerderen. De vreemde *steenkalk* verdringt onzen inlandschen *schelpkalk*, terwijl de brandstof, tot de bereiding van den schelpkalk benoodigd, in overvloed hier voorhanden is, en de schelpvisscherij aan vele minvermogende burgers brood kan verschaffen. Wordt het gemoed niet met wrevel vervuld, wanneer men onze zeehavens en langs de rivieren met eene menigte van vreemde schepen ons land met vreemde brandstoffen ziet overvoeren, zoodanig dat *zelfs na den laatsten langen winter* geene behoefte aan inlandsche brandstof ontstaat? Ook is het ongetwijfeld nadeelig voor de algemeene welvaart, dat de prijs van alle brandstoffen wordt *opgedreven* in een' tijd, dat de brandstoffen den grondslag van het fabrijkwezen uitmaken. Eindelijk zal, hoe meer de fabrijken op het gebruik van *vreemde* brandstoffen ingerigt worden, zoo veel te meer ons fabrijkwezen *afhankelijk* worden *van de steeds wisselvallige betrekkingen met andere Mogendheden;* stremmen deze den uitvoer van brandstoffen, dan moet de arbeid in de fabrijken stilstaan. Het bestaan van velen zou verzekerd en de algemeene welvaart voor den invloed van politieke schokken beveiligd worden, zoo de *Wetgeving* en de *Hooge Regering* bewerkten, dat onze fabrijken op het gebruik van *inlandsche* brandstoffen werden ingerigt.

Aanwending van eigene middelen tot voorziening in eigene behoeften, opening van de gelegenheid tot werk aan de mindere klassen: ziet daar de middelen, waardoor de algemeene welvaart en de nationale kracht toeneemt. Wordt de invoer van vreemde brandstoffen bevorderd, en de gelegenheid weggenomen, om in het bewerken en vervoeren van den turf werk te vinden, dan wordt de welvaart *krachtdadig te keer gegaan.*

IV. *Door den accijns op den turf wordt de afgraving der hooge veenen gestremd en de staat beroofd van de daarmede verbondene voordeelen.* Door het aan de snede brengen dier veenen worden als het ware *nieuwe kapitalen* daargesteld, of, wil men liever, *doode kapitalen rentegevend* gemaakt. Door de afgraving komen *ondergronden* aan het licht, die zeer goed voor bebouwing vatbaar zijn. Er ontstaan *dorpen* en *akkers*, waar *wildernissen* waren. De bevolking vermeerdert, de kracht van den staat neemt toe, ja, men kan zeggen, dat *de grenzen des rijks uitgebreid worden;* want *ontginning* van woeste gronden is eene *vreedzame verovering.* Reeds in 1766 merkte jhr. Johan Vegelin van Claerbergen op, in zijn *vertoog over de veengraverijen*, dat *de geheele oostelijke zoom van Vriesland, die 150 jaren vroeger nog 't eenemale woest was, door de afgraving van het veen eene vruchtbare en wel bevolkte landsdouwe was geworden, waardoor 's lands financiën merkelijk werden bevoordeeld.* Men denke aan het *Hoogeveen*, *de Smilde*, *de Veenkolonien van de provincie Groningen*, *de Dedemsvaart*, om overtuigd te worden van de verbazende gevolgen van de afgraving van het hoog veen. *Met reden* dan, men moet het erkennen, kwam bij de *Staten van Vriesland*, volgens de getuigenis van Vegelin, »*het bezwaren van den turf niet in aanmerking;*" *wijsselijk* verleenden de Staten van *Drenthe* aan jhr. Roelf van Echten volkomen vrijdom voor de door hem aan de snede te brengen veenen; *wijsselijk* moedigden de Staten van *Groningen* de veengraverij in hunne koloniën aan. *Zeer onstaatkundig*, men moet het erkennen, is de nu op den turf gelegde accijns. (*Het vervolg hierna.*)

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN.

Gepasseerd te Tonningen, den 10 Mei, kapit. Schoon, *Catharina*, van Rostok n. Fisherrow. — Te Rendsburg, den 15 Mei, Dekker, *Alida*, van Termunterzijl n. de Oostzee, - Prins, *Lammegina*, van Straalsund naar Schiedam, - den 16den, Mooi, *de Hoop*, van Antwerpen n. Dantzig, - den 17den, Stuurman, *Alida*, van Gent n. Rostok, - Hazewinkel, *Ankina*, van Amsterdam n. Rostok.

Binnengekomen te Amsterdam, den 18 Mei, kapit. de Boer, *jufvr. Maria*, en Brouwer, *Elsina*, beide van Dantzig, - Kwakenbrug, *Concordia*, van Wismar, - den 21sten, Gialts, *Helena*, van Cardiff. — Te Zwolle, den 16 Mei, de Boer, *Stad Enschedé*, van Hull. — Te Texel, den 17 Mei, Dekker, *Zeemanshoop*, van Banjoewangie, - Zijlstra, *de Fortuin*, van Teneriffe, - Dik, *de Vriendschap*, van Hull, - den 19den, Koning, *Zeldenrust*, van Liverpool, - den 20sten, Lutjens, *Cornelis Houtman*, van Batavia, - Hendriks, *Huibert Cornelis*, van Newport. — In het Vlie, den 18 Mei, Munneke, *Margaretha Hendrika*, van Sunderland. — Te Helvoet, den 17 Mei, Brandt, *Anna Friederike*, van Rostok. — Te Brielle, den 19 Mei, Onwehand, *Eendragt*, van Bordeaux. — Te Vlissingen, den 18 Mei, Hollander, *Adeline*, van Rochefort n. Gent. — Te Newyork, den 26 April, Bouiten, *Maria Adriana*, van Rotterdam. — Te Genua, den 10 Mei, Zelling, *Alida Giezen*, van Amsterdam. — Te Landerneau, den ... April, Brouwer, *Maria*, en de Jonge, *Alida Ikina*, beide van Amsterdam. — Op de Rivier van Nantes, den 15 Mei, Puister, *de 3 Gebroeders*, van Amsterdam. — Te Ostende, den 18 Mei, Kruse, *Stad Groningen*, van Gothenberg. — Te Liverpool, den 15 Mei, Pekelder, *Harmonie*, van Londonderry, - den 16den, Lesstuiver, *Aurora*, van Rotterdam. — Te Hull, den 13 Mei, Ouwehand, *Franciska Maria*, van Amsterdam, - den 16den, Gruppelaar, *Nijssina*, van Zwolle. — Te Dundee, den 14 Mei, Plukker, *Martha Alida*, van Harlingen. — Te Bremerhaven, den 16 Mei, van der Werff, *Alida*, van Rotterdam, - den 17den, Wolkammer, *Hillegina*, van Amsterdam. — Te Travemunde, den 17 Mei, Jansen, *Henriette Elisabeth*, van Bordeaux. — Te Swinemunde, den 11 Mei, Reents, *Margaretha*, en Visser, *Johanna*, beide van Emden, - den 12den, Riensema, *goede Verwachting*, van Rotterdam. — Te Wismar, den 11 Mei, Broekema, *Ida Hillegina*, van Rendsburg. — Te Swinemunde, den 10 Mei, Klunder, *Jacobina*, en den 12den, Bakker, *de jonge Tjammink*, beide van Amsterdam. — Te Dantzig, den 11 Mei, Mulder, *Alida*, van Groningen, - den 12den, Greven, *Wietzina*, van Amsterdam. — Te Cardiff, den 12 Mei, van der Werff, *Jantina*, van Dublin. — Te Gravesend, den 14 Mei, Nieuwland, *de Hoop*, van Workum. — Te Aberdeen, den 11 Mei, de Jong, *Johanna*, van Hamburg. — Te Pillau, den 12 Mei, van der Borgh, *Catharina Cornelia*, van Rotterdam. — Te Koppenhage, den 15 Mei, Wijbes, *Vriendschap*, van Amsterdam. — Te Hamburg, den 18 Mei, Meijer, *goede Verwachting*, van Rotterdam, - den 19den, Kuipers, *Neeltje*, en Scholtens, *Alida*, beide van Amsterdam.

Zeilklaar te Stavanger, den 6 Mei, kapit. Post, *Hermannus Wiardi*, naar Riga. — Te Drammen, den 10 Mei, Schuur, *Agatha*, naar Harlingen. — Te Bayonne, den 12 Mei, Sluik, jr., *Johannes*, naar Koppenhage.

Vertrokken van Zwolle, den 17 Mei, kapit. Nijman, *Handelaars*, en Vaalman, *Catharina*, beide op avontuur. — Uit het Vlie, den 18 Mei, Jaski, *Alida*, naar Dantzig, - de Groot, *Eendragt*, naar Osterrusoer, - Smit, *Jan Freerk*, op avontuur. — Van Texel, den 21 Mei, Mulder, *Gonda Susanna*, en de Boer, *Thetis*, beide naar Batavia, - Meijer, *Susanna Maria*, en Ekamp, *Snelheid*, beide naar Suriname, - Zwanenburg, *Onderneming*, naar Smirna, - de Vries, *Johanna de Vries*, naar Venetië, - Smaal, *Lamoraal Ulbo*, naar Triest, - Bakker, *Geertje*, naar Bordeaux, - Ouwehand, *goede Verwachting*, en Puister, *Lorina Jeltina*, beide naar Hull, - Post, *Jantje*, naar Batavia. — Van Helvoet, den 19 Mei, van der Valk, *Maria Johanna*, naar Lissabon, - Strak, *Margaretha*, op avontuur, - den 22sten, Struik, *Hendrika Arentina*, van Nantes, - de Jong, *Urania*, van Archangel, - Doewes, *Harmonie*, naar Petersburg. — Van Terschelling, den 15 Mei, Klasen de Jonge, *de 4 Gezusters*, naar Koningsbergen, - den 18den, Brons, *Allegonda*, naar Dantzig, - den 19den, Vegter, *Anna*, en Daniels, *Anna Cornelia*, beide van Stettin, - Wever, *Sophia*, van Memel. — Van Vlissingen, den 18 Mei, Doodt, *Eduard*, n. Memel, - den 19den, Storm, *Caroline*, naar Petersburg, - Wichers, *Friederike*, naar Riga. — Van Brielle, den 18 Mei, de Vries, *Friesland*, naar Arensburg, - Lukkien, *goede Hoop*, naar Stettin, - den 21sten, Dokman, *Neptunus*, naar Stettin, - Pothoff, *Elisabeth*, naar Elseneur. — Van Maassluis, den 18 Mei, Dekker, *Vriendschap*, op avontuur. — Van Teneriffe, den 27 April, Bakker, *Anna Catharina*, en Jaski, *Stad Utrecht*, beide naar Batavia. — Van Rochefort, den 16 Mei, Stuit, *Josina Wilhelmina*, naar Amsterdam. — Van Newross, den 14 Mei, Dik, *Harmonie*, naar Cardiff. — Van Liverpool, den 14 Mei, Beet, *Trijntje*, naar Friedrichstadt, - den 16den, Hensema, *Ida Berendina*, naar Rotterdam, - Dik, *Ida Wobbina*, naar Zwolle. — Van Bremerhaven, den 15 Mei, de Jonge, *Alida Gesiena*, naar Groningen. — Van Hals, den 12 Mei, Hansen, *Catharina Marie*, naar Antwerpen. — Van Dantzig, den 11 Mei, Niemann, *Elisabeth*, naar Rotterdam, - Mellema, *jonge Willem*, naar Amsterdam. — Van Royan, den 10 Mei, Ouwehand, *Eendragt*, naar Rotterdam. — Van Ostende, den 14 Mei, Lievens, *Nijverheid*, naar Teignmouth. — Van Cardiff, den 13 Mei, Hazewinkel, *Margaretha Cornelia*, naar Rotterdam. — Van Travemunde, den 8 Mei, Hazewinkel, *jonge Cornelius*, naar Libau, - Reints, *de 2 Gebroeders*, naar Hamburg. — Van Travemunde, den 14 Mei, Drewes, *Hendrika*, naar Rostok.

Kapit. Gorter, van Havana in Texel binnen, rapporteert, den 18 Mei op de hoogte van Portland gezien te hebben eene kof, toonende vlag van het kollegie Zeemanshoop met no. 490, zijnde die van kapit. Schaap, voerende het schip *Johanna Jacoba*, van Amsterdam naar St. Thomas.

Het schip *Vertrouwen*, kapit. Pinksterboer, van Mayo naar Buenos Ayres, is den 23 Febr. gepraaid.

Harlingen den 22 Mei. Binnengekomen, den 16 dezer, kapit. Klatter, *Verwachting*, van Newcastle, - den 17den, de Jonge, *Petrus en Jacobus*, van Leith, - den 18den, Munneke, *Margaretha Hendrika*, van Sunderland, - den 21sten, Rasker, *Berendina*, van Christiansand. — Vertrokken, den 16 Mei, kapit. Velthuis, *Engelina*, naar Noorwegen, - de Jonge, *de 4 Gezusters*, naar Rostok, - den 17den, Smit, *Jan Freerk*, naar Noorwegen, - den 19den, Wever, *Sophia*, naar Memel, - Cappen, *Elisabeth*, naar Noorwegen, - van Wijk, *Neerlands Weldaad*, naar Hamburg, - den 21sten, Oldenburger, *de 5 Gezusters*, naar Aarhuis, - Schippers, *Stad Almelo*, naar Hull, - Keun, *Hendrik*, naar Noorwegen.

Delfzijl den 24 Mei. Gearriveerd den 18 Mei, Haverbult, *Eendragt*, van Dantzig, Lucht, *Christina*, van Noorwegen, den 21sten, van Emmen, *Sieke van der West*, Mooi, *Hillegien Catharina*, Lukens, *Gezina Johanna*, alle drie van Pekela, den 22sten, Pot, *Vriendschap*, van Halte, Valk, *Alida*, van Termunterzijl, den 24sten, Rasker, *Tookomende Vrouw*, van Hamburg, de Vries, *Wobbegien*, de Jong, *Alida Gezina*, beide van Bremen.

Vertrokken den 18 Mei, Klein, *Jantina*, naar Halte, den 20sten, Post, *Catharina*, Albers, *Zeelust*, van Dijk, *jonge Philip*, Lucht, *Christina*, alle 4 naar Noorwegen, Snuet, *Elzina*, naar Ditzum, den 21sten, Huisman, *4 Gebroeders*, naar Bremen, Wessels, *Elisabeth Machtheline*, naar Noorwegen, Bakker, *Margaretha*, naar Termunterzijl, den 22sten, Veltkamp, *de Hoop*, naar Papenburg.

Te Zoutkamp *gearriveerd:* den 20 Mei, de Winter, *de vr. Catharina*, van ...., den 22sten de Vries, *de Hoop*, van Noorwegen, Broekema, *Ida Hillegina*, Bieze, *Elsina*, beide van Hamburg, nog eene Tjalk, naam onbekend. — Vertrokken: den 21 Mei, de Vries, *de Vriendschap*, naar Noorwegen. — Zeilklaar: den 21 Mei, Oetzes, *Alida Maria*, naar Riga, Zwart, *Anna Maria*, naar Noorwegen, Dublinea, *de jonge Gerritsen*, op avontuur, eene Oostvriessche Koftjalk, naam onbekend.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

Den 12 Mei.	Kuijper, juffer IJnske (Schiermonnikoog), van Greifswalde naar Blackney.
	Schreuder, Concordia (Delfzijl), van Dantzig naar Delfzijl.
	Jonker, Geziena Harmina (Veendam), van Liverpool naar Nerva.
	Dokter, Maria Geertruida (Schiermonnikoog), van Amsterdam naar Stettin.
	Tiddens, de Vriendschap (Groningen), van Groningen naar Riga.
	Boon, Jacoba Hazewinkel (Veendam), van Libau naar Amsterdam.
	Menkema, Catharina Sijpkens (Pekela), van Delfzijl naar de Oostzee.
	Bekkering, Gezina (Wildervank), van Groningen naar de Oostzee.
Den 13 Mei.	Pott, Anna Luitzia (Pekela), van Dundee naar de Oostzee.
	Huisman, Onrust (Dordrecht), van Liverpool naar Nerva.
	Rozema, Gezina (Groningen), van Aarhuus naar de Oostzee.
	Klein, de Tweelingen Daniël en Wilco (de Lemmer), van Hieres naar de Oostzee.
Den 14 Mei.	Schuur, Alida Elisabeth (Groningen), van Delfzijl naar de Oostzee.
	Helmers, Hendrika Elisabeth (de Lemmer), van Harlingen naar de Oostzee.
Den 15 Mei.	Wijbes, de Vriendschap (Schiermonnikoog), van Amsterdam naar Koppenhage.
	Bakker, het Zeepaard (Dordrecht), van Amsterdam naar Stettin.
Den 16 Mei.	Koerts, juffer Garrelts (Pekela), van Libau naar de Maas.
	Post, Hermanus Wiardi (Delfzijl), van Stavanger naar Riga.
	Nagel, Gezina Petronella (Pekela), van Liverpool naar Libau.
	Smit, Wilhelmina Hendrika (Harlingen), van Kerkaldy naar Stockholm.
	Schut, Jacomina (Sappemeer), van Stavanger naar Petersburg.
	Scherpbier, de jonge Anna (Hoogezand), van Bergen naar Petersburg.
	de Weerd, Waakzaamheid (Pekela), van Bergen naar Riga.
Den 17 Mei.	Mellema, de jonge Willem (Schiermonnikoog), van Dantzig naar Amsterdam.
	Kleininga, de vr. Anna Maria Catharina (Groningen), van Bergen naar Koningsbergen.
Den 18 Mei.	Engelsman, Elisabeth (Veendam), van Koningsbergen naar Amsterdam.
	Scholtens, Europa (Groningen), van Koningsbergen naar Amsterdam.
	Mulder, Vrouw Jantina (Pekela), van Koningsbergen naar Amsterdam.

Elseneur den 19 Mei 1841.

De Wind den 12 Mei Z., Z.W.; den 13den N.W.; den 14den N.W.; den 15den W.N.W.; den 16 Z.Z.W.; den 17den Z.O., W.; den 18den Z.Z.O.

*** De ondergeteekende verzoekt degenen, welke een EXAMEN in de WISKUNDE moeten afleggen, alvorens tot de AKADEMISCHE LESSEN te kunnen worden toegelaten, zich daartoe, zoo mogelijk, bij hem te vervoegen van den 1 tot den 15 Junij.

Groningen den 24 Mei 1841. — J. W. ERMERINS.

*** De KOMMISSIE van GENEESKUNDIG ONDERZOEK en TOEVOORZIGT in de PROVINCIE *GRONINGEN* herinnert bij deze, dat zij hare GEWONE VERGADERING houden zal op Zaturdag, den 12 Junij aanstaande, des morgens te 10 uren, in het Ommelanderhuis, en verzoekt tevens allen, welke dan verlangen TOEGELATEN TE WORDEN tot het *HEEL-*, *VERLOS-* of *ARTSENIJMENGKUNDIG* EXAMEN, alsmede tot dat van *DROOGIST*, zich, ten minste acht dagen vóór dien tijd, schriftelijk, en voorzien van de behoorlijke bewijzen, aan te melden bij den ondergeteekende.

Groningen den 10 Mei 1841.

De Provinciale Kommissie voornoemd,
Namens dezelve:
S. E. STRATINGH, *President.*

TENTOONSTELLING
VAN
Schilderijen van Levende Nederlandsche Meesters,

ten Huize van Mejufvrouw de Wedw. BONTEKOE, aan de Groote Markt, te *Groningen*, ter bezigtiging dagelijks (Zon- en Feestdagen uitgezonderd), des voormiddags van 10 tot 1½ en des namiddags van 3 tot 6 uren. De Entrée voor ieder' Persoon is 25 Cents. De Leden van het Genootschap *Pictura* hebben vrijen toegang. (Kinderen beneden de 10 jaren worden niet toegelaten.) — De CATALOGUS is aan het Lokaal verkrijgbaar voor 25 Cents.

LOTEN voor de aanstaande VERLOTING van SCHILDERIJEN zijn, op aanvrage, te bekomen, à 5 Gulden per Lot, op de Zaal der Tentoonstelling.

*** VERGADERING der LEDEN van het GENOOTSCHAP: *TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID*, te *ONDERDENDAM*, op Donderdag, den 27 Mei 1841, des voormiddags te elf uren, in het Zijlvesterhuis. — Buiten de gewone Werkzaamheden, de verkiezing van eenen Bestuurder.

Namens het Bestuur:
De Secretaris
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** De LEDEN der AFDEELING GRONINGEN van het *NEDERLANDSCHE ZENDELINGGENOOTSCHAP* worden herinnerd, dat de GEWONE JAARLIJKSCHE VERGADERING zal plaats hebben op PINKSTER-DINGSDAG, des voormiddags te tien uren *precies*, ten Huize van den Kastelein van der Laan, aan de Groote Markt alhier. De Leden worden daarbij tevens dringend opgewekt, indien het hun eenigzins mogelijk is, ter gezegde Vergadering te willen verschijnen.

Groningen den 24 Mei 1841.

C. H. VAN HERWERDEN, C.H.z.,
Secretaris.

VINDICAT ATQUE POLIT.
ZOMER-STUDENTENCONCERT,

op WOENSDAG, den 27 Mei 1841, des avonds te half zeven.

GROOT VOCAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

in den SCHOUWBURG te *Groningen*, op ZATURDAG, den 5 Junij 1841, van Mevr. STOETZ en de Heeren POTDEVIN, FISCHER en DAHMEN. De Inteekeningslijst ligt alsnog voor bij den Bureaulist P. de KONING, en wordt den 31 dezer maand Mei *finaal* gesloten.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene DOCHTER Trijntje E. van Veen, geliefde Echtgenoote van

R. J. VENEKAMP.

Rolde den 19 Mei 1841.

*** Heden beviel mijne geliefde Echtgenoote, Vrouwe A. E. M. Geertsema, zeer voorspoedig van eene DOCHTER.

Arnhem den 22 Mei 1841.

F. W. H. A. W. VERMEER,
Med. Art. Obst. & Chir. Doct.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON G. Groeneveld, veelgeliefde Echtgenoot van

H. G. de COCK,
Bewaarder der Hypotheken en van het Kadaster.

Winschoten den 23 Mei 1841.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER C. A. Crone, Echtgenoote van

J. G. van ERP,
Kleermaker in de Oosterstraat.

Groningen den 24 Mei 1841.

*** Heden verloste van eenen ZOON EKE D. DE WAARD, Echtgenoote van
DJURRE TEENSTRA.

DE WAARD den 20 Mei 1841.

*** NIEUWOLDA den 24 Mei 1841. Heden morgen beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER H. E. UUNKES, hartelijk geliefde Echtgenoote van

H. A. UFKES.

*** Getrouwd:

JOHS. REIJENGA
en
A. VAN DIJK.

GRONINGEN den 20 Mei 1841.

P.S. *De ondergeteekenden bevelen zich verder in de gunst hunner geëerde Stad- en Landgenooten, in het* VERLAKKEN *van* TIN- *en* BLIKGOEDEREN.

JOHS. REIJENGA en J. THEMMEN,
Visscherstraat.

*** Getrouwd:

Mr. W. J. MEES,
Substituut-Officier van Justitie te Appingedam
en
W. C. F. HAERSMA VAN VIERSSEN.

GRONINGEN den 21 Mei 1841.

*** Getrouwd:

C. J. BEK,
van *de Rijp*, in *N.-Holland*,
en
F. J. BAKKER.

NOORDHORN den 21 Mei 1841.

*** Heden zijn getrouwd:

STEVEN BROEILS ELINGS,
van *Warffum*,
en
HARMANNA PIETERS TILMA,
van *Onderwierum*.

ONDERDENDAM den 22 Mei 1841.

*** Getrouwd:

S. PH. W. CRONE
en
M. J. T. WILKENS.

APPINGEDAM den 24 Mei 1841.

*** Heden overleed, in den hoogen ouderdom van 89 jaren en 7 maanden, onze zeer beminde Vader en Grootvader, de Wel Eerwaarde Zeer Geleerde Heer JOHANNES ERNESTUS WINTER, in leven *Predikant bij de Hervormde Gemeente te Zuidhorn en Secretaris van de Kommissie van Landbouw in de Provincie Groningen.*

ZUIDHORN den 16 Mei 1841.

J. E. WINTER.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

*** BELLINGWOLDE den 18 Mei 1841. Heden avond overleed, na eene ongesteldheid van eenige dagen, onze hartelijk geliefde Moeder en Grootmoeder EPKE HARBERTS BRUGGERS, laatst Wedw. van L. T. SCHURING, in den ouderdom van zestachtig jaren en bijna vijf maanden.

Drie harer Kinderen zijn haar reeds naar de eeuwigheid voorgegaan, terwijl één Zoon, zeven Klein- en vijf Achter-Kleinkinderen (hoewel dankbaar voor het langdurig bezit der dierbare Overledene,) thans het gemis betreuren van haar, die tot aan den avond van haar leven met moederlijke teederheid voor hen zorgde.

A. A. TER COCK.
Uit aller naam.

*** GRONINGEN den 20 Mei 1841. Tot bittere smart en onherstelbaar verlies van mij en mijne zeven nog zoo jeugdige Kinderen overleed dezen nacht mijn dierbare Echtgenoot AGATHON SCHNEITHER, *Doctor in de Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren, Rector der Latijnsche Scholen alhier*, in den ouderdom van ruim 45 jaren.

Q. M. L. WICHERS,
Wedw. A. SCHNEITHER.

Eenige kennisgeving.

*** OOSTWOLD den 21 Mei 1841. Heden overleed in den vroegen morgen, op het onverwachtst, tot mijne en mijner geliefde Schoonouders diepe smart, mijn teederbemind Dochtertje en eenigst Kind HENRIKA ATTJE AIJOLTA, in den jeugdigen leeftijd van zes jaren en zeven maanden.

A. TONKENS, *Predikant.*

*** Heden overleed ons jongste ZOONTJE.

GRONINGEN den 22 Mei 1841.

C. POTHOFF.
C. CROOK.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het zeer onverwacht overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot H. W. VAN DER LAAN, in den ouderdom van ruim 51 jaren; 8 jaren mogt ik met hem in eenen genoegelijken echt zijn verbonden, mij nalatende één Kind; 6 Kinderen, door hem uit twee vroegere huwelijken verwekt, en twee Behuwd-Kinderen betreuren met mij dit voor ons zoo smartelijk verlies.

BORGER-COMPAGNIE den 22 Mei 1841.

A. J. VAN CINGEL,
Wedw. H. W. VAN DER LAAN.

Eenige kennisgeving.

*** De Boekdrukker J. OOMKENS heeft, den 8 Mei 1841, aan het GEMEENTEBESTUUR der Stad *Groningen* ter Vertaling vertoond:

I. ABRAHAM MORTGEN, ENTHÜLLTE GEHEIMNISSE ALLER HANDELSVORTHEILE UND PFERDEVERSCHÖNERUNGSKÜNSTE DER PFERDEHÄNDLER. 3er Auflage. *Weimar*, 1840

II. NATURGESCHICHTE DER SCHÄDLICHEN RAUPEN AN OBSTBÄUMEN, mit der Anweisung, dieselben zu vertilgen. *Bonn*, 1839.

HEDEN AVOND, en den 26 en 27 Mei, VERKOOPING

van eene *Uitmuntende Verzameling* van HEBREEUWSCHE, GRIEKSCHE, LATIJNSCHE en NEDERDUITSCHE BOEKEN, over verschillende Wetenschappen, SCHILDERIJEN, ENZ., te half zes, in *den Daniël.*

*** GRIETMAN en ASSESSOREN van *SMALLINGERLAND* brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat op ZATURDAG, den 29 Mei e.k., des namiddags te twee uren, bij gelegenheid der JAARMARKT te *DRAGTEN*, zal worden Verhardraafd en aan den Eigenaar van het snelstdravend Paard vrij vereerd: EEN STUK ZEER FRAAI BEWERKT ZILVER, bestaande in een' ZEER MODERNEN ZILVEREN TAFEL-TABAKSPOT EN een DITO KOMFOOR; waartoe alle Paarden van zessen klaar, Koopmans waar, tot genoegen der Keurmeesters en welke alhier geen' Prijs, van Bestuurswege aangeboden, hebben gewonnen, zullen worden toegelaten.

De Inschrijving en Keuring zal geschieden des voormiddags te elf uren op gemelden dag, aan het Grietenijhuis van *Smallingerland.*

DRAGTEN den 19 Mei 1841.

Grietman en Assessoren voornoemd:
M. P. D. VAN HARINXMA THOE SLOOTEN.
Ter ordonnantie van dezelven:
F. S. REIDING.

HARDDRAVERIJ.

Met de noodige TOESTEMMING, zal te *FOKSHOL*, op den TWEEDEN PINKSTERDAG eerstkomende, de JAARLIJKSCHE HARDDRAVERIJ weder plaats hebben, om een FRAAI CHAISGEREIDE tot PRIJS, en een DITO HOOFDSTEL tot PREMIE; waartoe alle Paarden zullen worden toegelaten, welke daar ter plaatse geen' Prijs hebben gewonnen, en tot genoegen der Keurmeesters zijn; zullende de Keuring der Paarden te drie en de Rijding precies te vier uren beginnen. De Keuring geschiedt ten Huize van den ondergeteekende.

FOKSHOL den 25 Mei 1841. JAN H. REIJNDERS.

BOELDAG.

Ten overstaan van den Deurwaarder HOMAN, zal er, op ZATURDAG, den 29 Mei 1841, des namiddags te één uur te beginnen, aan den Dijk, te *Garnwerd*, publiek worden verkocht: al het HOUT van eene groote geslooppte SMAK, bestaande uit extra lange zware EIKEN POSTEN en DAMLEGGERS.

TER HERINNERING.

GEREGTELIJKE VERKOOPING

van eene BEHUIZING in de Oude Ebbingestraat, Westzijde, K no. 82 V, beboorende aan WILHELMUS BOCK; op VRIJDAG, den 28 Mei 1841, te half tien, *ter Rolle van de Arrondissements-Regtbank te Groningen.*

LEEST HIER!

De ondergeteekende berigt aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten, dat hij zich gevestigd heeft als KLEERMAKER aan het ZUIDERDIEP, het 4de Huis van den *Harderingeboog*, letter F no. 284 rood; rekommandeert zich ten vriendelijkste in het maken van MANS KLEEDEREN, naar den laatsten smaak; waartoe hij zich minzaam aanbeveelt.

J. T. KUBBENGA.

*** De ondergeteekende, thans wonende Westzijde in de OUDE EBBINGESTRAAT, maakt door deze bekend, dat hij aldaar als KAMERBEHANGER blijft continueren, en zeer ruim gesorteerd is in de modernste FIJNE en ORDINAIRE BEHANGSELPAPIEREN en RANDEN, GEKLEURDE en GRIJZE LANDSCHAPPEN, ZIJDEN en KATOENEN FRANJES en PASSEMENTEN, TAFELZWILKEN, VLAAMSCHE en BEHANGSELLINNENS, en verder alles, wat in zoodanigen WINKEL kan worden gevraagd; bevelende zich vriendelijk in eens ieders gunst en belooft eene prompte en honnette bediening.

H. VAN LINGEN,
Kamerbehanger.

*** Ondergeteekende verwittigt mits deze het geëerde Publiek, dat hij zijne TABAKS-AFFAIRE heeft aanvaard, terwijl hij zich tevens met alle bescheidenheid in eens ieders gunst aanbeveelt.

STADS-KANAAL den 24 Mei 1841.

J. H. HAGEMEIJER.

*** Bij E. DE BOER & ZONEN, *Gekwalificeerde Kollekteurs der KONINKL. NEDERL. LOTERIJ*, aan de Vischmarkt, te *Groningen*, bij wie in de 3de Klasse der 183ste LOTERIJ, op No. 18192, *f* 2500 is getrokken, zijn voor de 5de KLASSE (die op MAANDAG, den 24 Mei 1841, is begonnen te trekken) LOTEN in KOOP te bekomen: een Heel Lot *f* 71 — 00, Half *f* 35 — 50, Vijfde *f* 14 — 20, Tiende *f* 7 — 10 en een Twintigste *f* 3 — 55; alsmede in HUUR voor de 1ste WEEK der 5de KLASSE: een Heel Lot *f* 18 — 00, Half *f* 9 — 00, Vijfde *f* 3 — 60 en een Tiende *f* 1 — 80.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene KOOPMANS BEHUIZING, PAKHUIS, STAL en WOONKAMER, Oostzijde aan het Schuitendiep, lett. O no. 75. Te bevragen bij R. SMITH of H. H. SCHUITEMA.

Te HUUR:

Een groote PAKKELDER, bij SINGER & SMIT, in de Poelestraat.

TE KOOP:

Een nieuwe VERDEKTE WAGEN met VASTE KAP. Te bevragen in het Gemeentehuis te *Midwolda*, in het *Oldambt.*

Men vraagt eene TORENKLOK,

pl. m. 100 N. ℔ zwaar. Adres, onder letter K, franko, bij den Boekverkooper J. OOMKENS, J.ZOON, te *Groningen.*

Voor *f* 20 in de Maand

wordt aangeboden: Eene GEMEUBELEERDE KAMER met het MIDDAGETEN, in het beste gedeelte dezer Stad. Nader onderrigt bij den Boekverkooper P. VAN ZWEEDEN, in de Zwanenstraat.

Een GRUTTERSKNECHT,

dadelijk in DIENST willende treden, vervoege zich bij den Grutter J. L. KRUIZINGA, in de Kijk-in-'t Jatstraat, te *Groningen.*

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het BROOD heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood	van 4 Ponden	*f* 0 — 34,	per Pond	*f* 0 — 08½.
De Grofweite Bol	»	5 Oncen	- 0 — 13,	» »	- 0 — 26.
De Fransche Bol	»	3 Oncen	- 0 — 12½,	» »	- 0 — 46.
De Regelwegge	»	3 Oncen	- 0 — 12½,	» »	- 0 — 42.
De Hollandsche of Tarwebol	»	3 Oncen	- 0 — 11½,	» »	- 0 — 39.

GRONINGEN den 24 Mei 1841.

Burgemeester en Wethouderen: J. F. VAN IDDEKINGE.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: R. LOHMAN.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, den 21 *Mei.*

TARWE.			N. BOEKWEIT.			Zomer	℔	*f*	Zwarte Voer 42 ℔ *f* 2,35
Oude Bak	70 ℔ *f*	9,50	Gr. Zand	60 ℔ *f*	4,30	Knobbe	60 - -	3,75	ERWT. en BOONEN.
N. Oml.	66 - -	5,00	Dito dito	62 - -	4,70	HAVER.			Gr. Erwten
» dito	68 - -	5,75	Dito dito	65 - -	5,10	Dikke	41 - -	2,25	Groene dito
» dito	70 - -	6,75	Zwarte Zand	62 - -	4,55	Dito	44 - -	2,55	Paardenb. *f* 3,50 *f* 4,50
» Old.	66 - -	4,75	Veen Oude	64 - -	4,75	Dito	47 - -	2,80	ZADEN, ENZ.
» dito	68 - -	5,50	NIEUWE GERST.			Dito	50 - -	3,20	Gr. Gort p.m. *f* 6,25, 50
» dito	70 - -	6,20	Winter	54 ℔ *f*	3,20	Bl. Voer	35 - -	1,70	Parel 100 N. ℔ *f* 10 a *f* 12
N. ROGGE.			Dito	56 - -	3,45	Dito dito	38 - -	1,95	Koolz. *f*
Inlandsche	64 ℔ *f*	4,25	Dito	58 - -	3,75	Dito dito	41 - -	2,25	Lijnzaad
Dito	66 - -	4,70	Zomer	54 - -	3,15	Zwarte dito	38 - -	2,00	Raapolie p. vat *f* 43 *f* 44
Dito	68 - -	5,15	Dito	56 - -	3,35	Dito dito	40 - -	2,20	Boter 1/4 T.

Er was heden weinig Graan ter Markt, en in de prijzen bijna geene verandering: TARWE stil. — ROGGE prijshoudende. — BOEKWEIT in een doen. — GERST als voren. — HAVER over 't geheel niet driftiger. — BOONEN slap.

AMSTERDAM, den 21 *Mei.* TARWE met goeden handel aan cons., de gesteldheid wel zoo praag: 128 ℔ o. witb. Pools. *f* 345, 127 ℔ o. b. Pools. *f* 325, 123 ℔ j. dito *f* 308, 122 ℔ ger. n. dito *f* 275, 122 ℔ n. roodb. dito *f* 265, alle bij partij, - 131 ℔ nieuwe Kleefsche *f* 257, - 128 ℔ n. Zeeuws. bij partij *f* 227, - 127 ℔ mindere dito *f* 220, - 133 ℔ o. Vries. *f* 340, - 126 ℔ o. dito *f* 300, - 119 ℔ n. dito *f* 205, - 117 ℔ n. Gron. *f* 170, - 131 ℔ n. Limb. *f* 250. — ROGGE mede met meer handel prijshoudende: 121 ℔ n. Drentsche *f* 165, - 119 ℔ Pruissische *f* 167 bij partij, - 115 ℔ n. Drentsche *f* 146, bij partij, - 123 ℔ n. Pommer *f* 170. — Buitenl. GERST prijshoudende, Inl. dito flaauw: 109 ℔ n. Pommer *f* 130, - 101, 102 ℔ n. Old. Winter *f* 114, *f* 116. — HAVER flaauw: 88 ℔ n. Gron. dikke *f* 106. — BOEKWEIT zonder handel.

KOOLZAAD dadelijk zonder handel: 9 vat October 75 p. vl. — Tegen Maandag in publieke veiling aangeslagen: circa 80 lasten Odessa Koolzaad. LIJNZAAD prijsh.: 104 ℔ zuiver Memelsch *f* 292,50. — RAAPOLIE dadelijk in een doen, op levering met weinig handel, vooral op de late maanden niet williger: per 6/w. *f* 46, - Vlieg *f* 44,75, *f* 45, - Sept. en Oct. *f* 45 a *f* 44,50, - Nov. *f* 44 50 a 25. — LIJNOLIE pr. 6/w. *f* 33,50, - Vlieg. *f* 32,50, *f* 32,75. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 37, - Vlieg. *f* 36.

Van den 22*sten.* Heden veel handel van Poolsche TARWE tot ruim vorige prijzen: 126 ℔ o. b. Poolsche *f* 330, - 128 ℔ dito *f* 325, - 124 ℔ n. b. dito *f* 300, - 128/130 ℔ n. witb. dito dooreen *f* 322, - 128 ℔ n. Zeeuwsche *f* 227.

LONDEN, den 19 *Mei.* Sedert eergisteren is van Engelsche Tarwe weinig ter markt gekomen en wordt dezelve ferm op de prijzen van dien dag gehouden. Vreemde in consumptie heeft hier en daar iets meer gegolden. In Haver is bij onveranderde [illegible] weinig omgegaan. In andere artikelen is geene verandering.

Van den 21*sten.* Van Engelsche TARWE waren weinige partijen ter markt, die tot de prijzen van Maandag verhandeld zijn. Van vreemde zijn eenige ladingen aangekomen, doch de houders zijn niet genegen om de tegenwoordige regten te betalen. Van GERST is weinig aanvoer; de prijzen zijn onveranderd. Van Iersche HAVER is veel voorraad; de prijzen zijn die van Maandag.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN, op de Beurs te *Amsterdam*, den 22 *Mei.*

		l. k. *h. k.*	*te* $4\frac{1}{2}$ *u.*			*l. k.* *h. k.*	*te* $4\frac{1}{2}$ *u.*
Ned., Work. Sch.	$2\frac{1}{2}$ pc.	$51\frac{13}{16}$ a $51\frac{7}{8}$	$51\frac{7}{8}$	*Sp.*, *Ard.* v. 85 p.st.	5 pc.	$22\frac{3}{16}$ a	
Dito, dito	5	$99\frac{3}{4}$ - $99\frac{7}{8}$	$99\frac{7}{8}$	Dito, onbep. stukk.	—	-	
Uitgestelde Schuld	—	-		Passive	—	-	
Kansbilj. van dito	*f*	$24\frac{3}{4}$ - $24\frac{13}{16}$	$24\frac{13}{16}$	*Port.*, Obl. te Lond.	$2\frac{1}{2}$ —	-	
Amort.-Syndikaat	$4\frac{1}{2}$ —	$90\frac{3}{4}$ -		*R.*, Obl. *H.* 1798, 1816	5 —	-	
Dito dito	$3\frac{1}{2}$ —	$74\frac{1}{2}$ -		Dito dito 1828, 1829	5 —	-	
Handel-Maatsch.	$4\frac{1}{2}$ —	$165\frac{1}{8}$ - $165\frac{3}{8}$	$165\frac{1}{4}$ a $\frac{3}{8}$	Cert. bij dito $18\frac{31}{33}$	5 —	-	
Dito dito 1837	$4\frac{1}{2}$ —	-		Obl. bij *Hope*	4 —	$87\frac{5}{8}$ -	
O. I. Leening	5 —	$97\frac{9}{16}$ -		Inschr. in Assign.	6 —	-	
Aand RijnSpoorw.	—	-		Cert. van dito	6 —	-	
Dito Haarlemmer	—	-		Amerika	6 —	-	
Dito Rotterdammer	—	-		Dito	5 —	$86\frac{7}{8}$ -	

Pools. Loten van 300 fl. 128; Denemarken, Leening te Lond. $77\frac{3}{4}$; Kl. Bl. Gr. Coup. *f* $1\frac{3}{4}$; *Ard.* Coup. $19\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$.

De stemming in onze binnenlandsche fondsen was heden iets vaster, doordien de koersen van Londen van jl. woensdag geenen achteruitgang hadden geleden, gelijk men zulks gisteren scheen te vreezen. De omzet was onbelangrijk. Van Donderdag ochtend komen de fondsen van Londen onveranderd af.

In vreemde effekten was geen noemenswaardige handel.

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{1}{2}$ pCt.; Prolongatie $3\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ pCt. Wissel-Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{7}{8}$; Holl. 5 pCt. $99\frac{7}{8}$; Kansb. *f* $24\frac{13}{16}$; Handelm. $165\frac{1}{4}$ a $\frac{3}{8}$; *Ard.* $22\frac{3}{16}$.

Van den 23*sten.* EFFEKTEN-SOCIETEIT. (*Te half vijf.*) Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{7}{8}$. Handelm. $165\frac{1}{4}$. *Ard.* $22\frac{3}{16}$.

Bij hoogst onbelangrijke affaire was er heden in de prijzen der fondsen geene variatie.

Te *Groningen*, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Boteringestraat. (Met *autorisatie.*)

VERSLAGEN,

uitgebragt door de Kommissie voor de verzoekschriften, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

van den 19 Mei 1843.

Het bestuur van het Werkhuis bij de Nederlandsche Hervormde gemeente te *Groningen* heeft zich, bij deszelfs voorzitter, den heer mr. T. P. Tresling, tot U Edel Mogenden gewend, ten einde de aandacht der Kamer te vestigen op een door diakenen bij genoemde gemeente aan den Koning ingediend adres, van hetwelk een afschrift wordt overgelegd.

Het betreft een werkhuis, dat in het begin dezes jaars door de adressanten, ondersteund door de bijdragen van menschlievende stadgenooten, is tot stand gebragt, en ten doel heeft — zonder dat eenig persoonlijk voordeel door de oprigters wordt beoogd — om aan hulpbehoevende geloofsgenooten, die, hoezeer nog in staat om te werken, echter door tijdelijk of voortdurend gebrek aan werk, in armoedige omstandigheden verkeeren, arbeid en daardoor levensonderhoud te verschaffen.

De adressanten geven aan Zijne Majesteit te kennen, dat zij zich vooreerst hebben bepaald tot het doen vervaardigen van het zoogenoemd scheepswerk, of het uitpluizen van oud touw; dat dit aanvankelijk voor de armen goede uitkomsten heeft opgeleverd, doch dat de arbeidsloonen, uit hoofde van den zeer geringen prijs van het fabrikaat, zeer laag zijn, en het daarom, bij eene overproductie en gevolgde verdere daling der prijzen, welligt niet mogelijk zal zijn, die weldadige instelling voort te zetten.

In dit opzigt betreuren de adressanten de bepaling van het bestaande tarief op den in-, uit- en doorvoer, waarbij de uitvoer van gepluisd touwwerk wordt verboden en, onder anderen, verhinderd wordt, dat bij het aanwezig zijn van eene grootere hoeveelheid dan tot binnenlandsch gebruik noodig is, het overtollige naar buitenslands, in het bijzonder naar het naburige Hanover, worde afgezet.

Die verbodsbepaling noemen de adressanten ondoelmatig en overbodig, naardien zij der schatkist geen voordeel aanbrengt en ook niet noodig is ter bescherming van de scheepstimmerlieden en papierfabrikanten, daar de eersten geene lagere prijzen zullen kunnen verwachten, en de laatstgenoemden tot het maken van de grovere papiersoorten niets behoeven, dan den afval van de touwpluizerij. Maar het verbod drukt op de nijverheid der verarmde klasse, doordien niemand, dan die in diepe armoede is gedompeld, zich met dien arbeid wil bezig houden; en opdat die klasse verligt worde, wordt Z. M. verzocht, om, bij de herziening van het tarief op den in-, uit- en doorvoer, de bepaling op te heffen van het verbod van uitvoer van GEPLUISD *touw*; wenschende de adressanten, dat het verbod ten aanzien van het OUD *touw zelf* bestaan blijve.

Bij het stuk, aan U Edel Mogenden gerigt, geeft het bestuur van het werkhuis zijne overtuiging te kennen, dat, waar het de vraag is, om de nijverheid der armoedige klasse op te beuren, de luiheid te weren, en de arbeidzaamheid aan te moedigen, U Edel Mogenden hunne medewerking niet zullen weigeren, en het hunne daarom ook wel zullen willen bijdragen, bij eene eventuele herziening van het tarief, ter verkrijging van hetgeen de adressanten van den Koning hebben verzocht.

Uwer Edel Mogendens kommissie acht het onderwerp belangrijk genoeg om voor te stellen, dat dit verzoekschrift, even als dat van het stads-werkhuis te Sneek, waarop zij de eer had in eene vorige vergadering verslag te doen, en hetwelk dezelfde strekking heeft als het onderhavige, ter griffie worde nedergelegd.

J. Homan en meer dan vijftig andere onderteekenaars, allen kooplieden, commissionairs, fabrikanten, winkeliers of andere neringdoende, patentpligtige ingezetenen van de stad en provincie *Groningen*, dragen, bij een uitgewerkt adres, U Edel Mogenden de bezwaren voor, die zij meenen, dat ten hunnen opzigte gelegen zijn in de bepaling van de ontwerpwet voor de belasting op het personeel, ten aanzien van den vierden grondslag, de *paarden*.

Zij bedoelen het voorgedragene bij art. 15 litt. *d*, volgens hetwelk de belasting *niet* zal verschuldigd zijn voor paarden in fabrijken, trafijken, molens of tot anderen werktuigelijken arbeid, of wel tot vervoer van goederen dienende, edoch nimmer gebruikt wordende op eenige der wijzen bij art. 13, § 1, aangeduid.

In aanmerking nemende, dat derhalve, zoodra zoodanige paarden worden gebruikt tot vervoer van personen met beziging van stijgbeugels, of voor eenig rijtuig omschreven in art. 13, § 1, litt. *a*, daarvoor de belasting, als voor een paard in de *eerste* klasse vallende moet worden betaald; terwijl er geene klasse van paarden tot zoogenoemd *gemengd gebruik*, gelijk bij vroegere wetten, wordt voorgedragen, — zoo meenen de requestranten:

Dat de voorgedragene wetsbepaling *vooreerst* » inconsequent is bij vergelijking met andere voorgedragene bepalingen." Immers de paarden van landbouwers, uitsluitend voor den landbouw dienende, die als zoodanig ook zijn vrijgesteld, vallen in de 3de klasse, indien de landman dezelve met stijgbeugels of voor rijtuigen op riemen bezigt; de paarden van officieren en ambtenaren, alleen ter berijding dienende, zijn eveneens van belasting vrijgesteld; maar willen de gebruikers ze voor rijtuigen van weelde, narresleden zelfs, gebruiken, dan kunnen zij zulks doen tegen eene verminderde belasting. Waarom nu, vragen de requestranten, den landbouwer, den officier en den ambtenaar een voorregt geschonken en het den patentpligtigen koopman, winkelier, enz. onthouden? Is dit consequent?

Ten tweede. De bepaling, zoo vervolgen de requestranten, is voorts *onvoldoende* in het stelsel van de voorgedragene wet zelve. Blijkens de memorie van toelichting toch neemt het ontwerp, en te regt, het beginsel aan, » dat de belasting op paarden voor fabrijken, enz. gebezigd wordende, als uitsluitend op het beroep of de kostwinning ook den patentpligtige drukkende, in deszelfs beginsel niet wel kan worden overeen gebragt met het denkbeeld eener personele belasting in den geest der wet, terwijl de belasting op het patent dat beroep reeds veelal drukt." Maar, wanneer hetzelve den vrijdom nu gaat bepalen tot paarden voor werktuigelijken arbeid, dan is het ontwerp in de toepassing van het beginsel te beperkt; want er zijn beroepen aan patent onderworpen, tot wier uitoefening, immers op eene eenigzins ruime schaal, in sommige gewesten, een paard tot vervoer van *personen* vereischt wordt. Een slager, bij voorbeeld, wiens bedrijf ~~niet al te bekrompen~~ is, houdt in Groningen een paard, om daarmede schier wekelijks door het land te reizen tot inkoop van vee, dat in Groningen, behalve in de groote herfstmarkt, niet ter markt wordt gebragt, maar door de slagers bij den landman wordt opgekocht. Zoo zijn er meer beroepen, waarbij het houden van een paard tot het vervoeren van *personen* gebruikt wordt; — en het bezwaar, uit de beperkte bepaling der wet voortvloeijende, wordt nog van meer belang, zeggen de requestranten, wanneer men:

Ten derde in aanmerking neemt, dat de bestredene bepaling niet is strookende met de lokaliteit en de behoefte der hierbij belanghebbende patentpligtige ingezetenen van Groningen. Zonder eenigzins te willen te kort doen aan de waarde en het gewigt der provinciën van Holland, zoo meenen echter de requestranten, dat de overwegende bevolking en rijkdom dier gewesten, het aldaar gevestigde middelpunt van alle regering, de daar bestaande mindere bekendheid met de overige gedeelten des rijks, wel eens invloed hebben op de voordragten van wetten en andere maatregelen van inwendig bestuur, en dat zulks ook niet te miskennen is in het onderhavige wetsontwerp.

Zoo toch, zeggen de requestranten, in Holland, waar de groote steden zeer nabij elkander zijn gelegen, waar straatwegen zich in alle rigtingen doorkruisen en dorpen onderling en met de steden verbinden, waar diligences van uur tot uur, bij dag en bij nacht, op alle wegen elkander voorbijsnellen, het waar kan zijn, dat een koopman, een fabrikant geen paard anders behoeft, dan tot werktuigelijken arbeid, zoo is dit niet het geval met de provincie Groningen. Dáár is de stad Groningen, met eene bevolking van 32,000 zielen, met eenen aanzienlijken uitvoerhandel van allerlei produkten van landbouw, het middelpunt van een gewest, ruim 175,000 zielen tellende, van sommige punten der provincie op zeer verren afstand en van de naaste aanzienlijke stad 12 uren verwijderd. Dáár bestaat tot dus verre geen andere straatweg, dan die naar Drenthe, ter verdere communicatie naar Holland. Dáár moet de binnen-gewestelijke gemeenschap te lande langs puinwegen geschieden of langs kleiwegen, die gedurende meer dan de helft des jaars met rijtuigen niet kunnen gebruikt worden. Het houden van paarden is dáár,

even als misschien in andere gewesten, voor vele bedrijven en beroepen, die aan patent zijn onderworpen, ook tot het vervoer van personen eene onvermijdelijke behoefte.

Er zijn schuiten, ja, maar de aard van dat middel van vervoer is in vele opzigten onvoldoende en somwijlen nutteloos. En indien dan de genoemde patentpligtigen eene eenvoudige chais gebruiken of zich van stijgbeugels bedienen, zal men wel niet kunnen zeggen, dat zij meerdere weelde aan den dag leggen, dan de officier of de ambtenaar, die zijn dienstpaard voor eene elegante tilbury of voor eene narresléde spant, om louter voor zijn genoegen door het Haagsche bosch, enz. te rijden.

Ten vierde noemen de adressanten de bepaling *onstaatkundig*. Waarom, zeggen zij, een smartelijk gevoel, een gevoel, dat niet te minachten is, op te wekken bij een groot aantal neringdoende, patentpligtige ingezetenen, die de kracht van den nijveren burgerstand uitmaken? Waarom hen, zoo zij op een' Zaturdag- of Zondag-namiddag, na eene geheele week arbeids, van hun fabrijkpaard eenen enkelen keer gebruik wenschen te maken, om met vrouw en kinderen in eene chais, in een wagentje welligt, willen uitrijden en zich ontspannen, hen in de eerste klasse *f* 30, behalve de opcenten, te laten betalen en hen zoodoende gelijk te stellen met hem, die zijne paarden gebruikt, om zich en de zijnen naar zijn buiten, enz. te laten brengen? Waarom te weeg gebragt, dat het onvermijdelijke afschaffen van belastbare voorwerpen terug werke op den rijtuigmaker, den smid, den kastelein?

Ten vijfde, eindelijk, is, volgens de requestranten, de bepaling nadeelig voor 's Rijks schatkist. Weinige fabrikanten, vooronderstellen zij, zullen voor het weinig bijkomend gebruik hunne bedrijfpaarden in de eerste klasse aangeven. Velen, die het tot dusverre deden, zullen, na de voorgestelde verhooging, zich vandie aangifte onthouden. Het aantal paarden der eerste klasse zal dus verminderen en dermate verminderen, dat het verhoogde cijfer het nadeel niet zal kunnen goedmaken.

Het is daarom, dat de adressanten eene middelklasse voorstellen. Daarin zullen, naar hun inzien, zeker niet alleen worden aangegeven de bedrijfpaarden, die thans in de 1ste klasse zijn beschreven, maar ook vele anderen, die nu in de 5de klasse zouden worden aangegeven; terwijl er veel minder voor het winter-halfjaar zouden worden afgeschreven, dan thans het geval is. Tot wering van het misbruik, dat van zoodanige bepaling zou kunnen worden gemaakt, zou er bijgevoegd kunnen worden, dat, zoodra eenig paard bespannen wordt voor een rijtuig, dat van den bok wordt gereden of met een' knecht achterop, zulks het paard, al is de eigenaar fabrikant of koopman en al wordt het tevens voor zijn bedrijf gebezigd, zal doen vallen in de 1ste klasse.

De requestranten verzoeken daarom:

Dat bij de wet omtrent de belasting op het personeel, met betrekking tot den vierden grondslag, *de paarden*, het gebruik van paarden, in fabrijken, trafijken, molens of tot anderen werktuigelijken arbeid, of wel tot vervoer van goederen dienende, *tevens* op de wijzen bij art. 13, § 1, van het ontwerp aangeduid, worden toegelaten, tegen *eene verminderde belasting;* en dat er alzoo, ook voor kooplieden, fabrikanten en andere neringdoende, patentpligtige ingezetenen, eene middelklasse worde opengesteld, en wel tusschen de 2de en 3de klasse van het ontwerp; stellende de belasting voor die klasse b. v. op *f* 12 à *f* 14, en dus iets lager, dan die door ambtenaren en officieren, wegens het belastbaar gebruik van hunne dienstpaarden, te betalen, en zulks uit hoofde dezen aan de belasting op patent niet zijn onderworpen.

Uwe kommissie, Edel Mogende Heeren! acht het in dit adres voorgedragene van belang bij het hangende onderzoek nopens de betrokkene ontwerpwet op het personeel, en stelt dienvolgens voor, hetzelve ter griffie neêr te leggen.

OORZAAK DER LONGZIEKTE VAN HET RUNDVEE.

Het is eene bekende zaak, dat alle nasporingen, om de oorzaak der *Longziekte onder het Rundvee* te vinden, tot hiertoe *zonder gevolg* zijn gebleven; dat ten dezen, zoowel als in betrekking tot de geneeswijze der ziekte, de diepste duisternis blijft heerschen, en dat de meeste *Veeartsen* het gevoelen hebben aangenomen, *dat die ziekte het bereik der kunst verre te boven gaat.*

Voor mij zelven beschouw ik de *Longziekte* onder het rundvee als eene *besmettende* ziekte, zonder echter te kunnen aanwijzen, *hoe* de smetstof wordt verbreid en medegedeeld. Van deze ziekte kan men, even als van de *cholera asiatica*, met *HUFELAND* zeggen: *Spookaardig verdwijnt zij op de eene plaats, om op eene andere het rijk der schaduwen te verlaten en als geest des verderfs te voorschijn te treden.*"

Iedere omstandigheid, die met de *Longziekte* in eenig verband staat of staan kan, schijnt mij derhalve der overweging waard, ten einde alzoo door voortgezette waarneming en waarheidlievend onderzoek welligt de oorzaak dier ziekte aan het daglicht te brengen, hoe onwaarschijnlijk dit ook bij den eersten oogopslag zoude mogen voorkomen.

Van dezen aard is de volgende mededeeling, die ik hier ter overweging aan anderen overgeef, vooral aan hen, welke zulk eenen belangrijken tak van volksbestaan, gelijk de *veeteelt* en *veehoederij* in *Nederland* zijn, niet met onverschillige oogen aanzien; en inzonderheid ook aan hen, welke regtstreeks en menigvuldig in de gelegenheid zijn, om het bedoelde onderwerp van nabij te onderzoeken en, door opzameling van daadzaken omtrent het voor en tegen, tot eene beslissende uitspraak te brengen.

Het opgraven van beenderen op plaatsen, waar voor zeventig jaren, ten tijde dat de Oostersche Veepest de Nederlanden met felle woede teisterde, het gestorven vee bij groote getallen in digt bijeen gegravene kuilen werd bedolven, heb ik meermalen door boeren als *oorzaak der nog steeds epidemisch heerschende Longziekte* van het rundvee hooren opgeven, met de bijgevoegde verzekering, dat op onderscheidene woningen, *kort na het opdelven van zoodanige beenderen*, op de werven, de *Longziekte* in de nabij gelegene stallen of weiden was ontstaan, zonder dat er vooraf gemeenschap met ziek vee of besmette stallen had plaats gehad, of andere omstandigheden waren voorafgegaan, welke als oorzaken konden beschouwd worden.

Het verdient opmerking, dat *het veelvuldig opgraven van beenderen*, ten gevolge van den sterk gedreven uitvoer en het gebruik tot *mestspecie* van dezelve, *met het ontstaan der Longziekte binnen dezelfde tijdruimte invalt*. Hoe onwaarschijnlijk deze opmerkingen ook mogen voorkomen, zoo is toch de *mogelijkheid* van zoodanige natuurgebeurtenissen niet weg te redeneren. Waarom zoude het onmogelijk zijn, dat zich na een lang tijdsverloop, uit de verrotte en vergane overblijfsels van groote massa's, aan eene besmettende ziekte (gelijk de *Oostersche Veepest*) gestorven vee, digt opgehoopt begraven, door het roeren der gronden bij het openen der kuilen en het opdelven der beenderen, eene nieuwe *pestlucht* of *smetstof* ontwikkelde, verderfelijk voor het gelijksoortig geslacht van dieren.

Wij kennen noch de natuur der *smetstoffen* genoeg, noch de wetten, waaraan zij onderworpen zijn. Wij weten niet, hoeveel tijds noodig is, alvorens een gevorderde zamenloop van omstandigheden eene oorspronkelijke smetstof kan ontwikkelen; evenmin, hoe lang eene *smetstof* haar besmettend vermogen behoudt, of door welke bijkomende oorzaken hetzelve bewaard of vernietigd wordt. Het is geene verwerpelijke onderstelling: dat eene zekere stof onder de aarde, in het water of elders kan gevormd worden, die op zich zelve onschadelijk is, maar die, ontkluisterd uit haren verborgen' schuilhoek, blootgesteld aan den invloed van licht, lucht en alle andere, van onzen dampkring, onze aarde, de starren en het heelal uitgaande invloeden, tot gif wordt; opgelost in den dampkring eerst gelijk eene pestlucht ziekten verwekt, welke die *pestlucht* gewijzigd weder voortbrengen en in eene *smetstof* veranderen.

Het verdient opmerking, dat de oude Grieksche natuuronderzoeker *ARISTOTELES*, in zijne *natuurlijke geschiedenis der dieren*, van eene *kropziekte* van het rundvee spreekt, die, volgens zijne korte beschrijving, met de thans heerschende *Longziekte* veel overeenkomst heeft: » Bij den krop," zegt hij, » is de adem heet en schielijk; wat bij den mensch de koorts is, dat is bij den os de krop. Een teeken der ziekte is, dat zij de ooren laten hangen en niet vreten; zij sterven spoedig, en wanneer men ze opent, is de long geheel rot." (*Drentsche Cour.*)

Te *Groningen* bij C. M. van Bolhuis Hoitsema.